

Προς τη βρύση Ιτάμου

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 16ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΟΥ 71 - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

ΤΟ Β' ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΕΑΜ ΣΤΟΝ ΙΤΑΜΟ ΤΗΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

του Βασίλη Καραγιάννη

Την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1944 συνέβησαν πολλά και ραγδαία γεγονότα, τα οποία καθόρισαν τις τύχες και την έκβαση της Εθνικής Αντίστασης και του λαϊκού κινήματος: ίδρυση της ΠΕΕΑ, εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυμβούλων, σύγκληση της Εθνοσυνέλευσης, αποστολή αντιπροσώπων για συζήτηση συγκρότησης κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, υπογραφή του Συμφώνου του Λιβάνου και άφιξη αντιπροσωπείας του Κόκκινου Στρατού στο αντάρτικο αεροδρόμιο της Νεβρόπολης.

Παρά τα πρώτα αραιά σύννεφα που εμφανίστηκαν στον ουρανό της Αντίστασης με τη συνθηκολόγηση της αντιπροσωπείας της ΠΕΕΑ στον Λίβανο, ο ελληνικός λαός εξακολουθούσε να πιστεύει στην Αντίσταση και στους αιματηρούς αγώνες που έκανε κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και των συνεργατών των Γερμανών. Εξακολουθούσε επίσης να προσδοκεί ακράδαντα την ανατολή μίας νέας εποχής με γνήσια δημοκρατία και λαϊκή κυριαρχία. Έτσι, εξακολουθούσε όχι μόνο να στηρίζει το ΕΑΜ αλλά και να πυκνώνει τις τάξεις αυτού, καθώς και του λαϊκού στρατού του ΕΛΑΣ, ο οποίος έδινε σκληρές και αιματηρές μάχες για τη σωτηρία της σοδειάς και την απελευθέρωση της χώρας.

Η βρύση Ιτάμου, όπως ήταν παλιά.

Τον Κώστα Καραγιώργη, μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ και εκπρόσωπο αυτού στη Θεσσαλία, τον βασάνιζε εκείνη την

Συνέχεια στην 3η σελ.

Η ΠΑΡΟΙΚΙΑ ΤΩΝ ΖΩΓΛΟΠΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΤΣΟΥΚΙΩΤΕΣ (ΜΑΤΖΙΚΙΩΤΕΣ) ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

του Λάμπρου Γριβέλλα
e-mail: lampgrive@yahoo.gr

Περίληψη των προηγούμενων

[Στο Α' Μέρος της ιστορικής αυτής μελέτης ("Ζωγλοπτικά Χρονικά", φύλλο 69) δημοσιεύθηκε ο βίος και η πολιτεία του Αλή πασά των Ιωαννίνων, από την εποχή που εκείνος επεξέτεινε την κυριαρχία του στη Θεσσαλία. Αναφέρεται κυρίως ότι, παρά την θηριώδη ιδιοσυγκρασία του, στην ιδιαίτερη πατρίδα μας δείχτηκε και ωφέλιμος, διότι εξάλειψε τη ληστεία που μάστιζε τον τόπο και έκαμε πολλά έργα, που βοήθησαν στην ανάπτυξη του εμπορίου. Η φτωχολογιά στα χρόνια του Αλή έζησε καλύτερα από την εποχή της τουρκοκρατίας.

Στο Β' Μέρος ("Ζωγλοπτικά Χρονικά" φύλλο 70) αναφέρονται οι λόγοι που οδήγησαν τις 20 οικογένειες των Ματσουκιωτών να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και να εγκατασταθούν στο Ζωγλόπι, όπου έζησαν 30 περίπου χρόνια, μέχρις ότου αναγκαστούν να φύγουν κρυφά, για να γλιτώσουν από την τυραννία του Αλή.]

Συνέχεια στην 4η σελ.

Σ' αυτό το φύλλο θα διαβάσετε...

Το Β' Πανθεσσαλικό Συνέδριο του ΕΑΜ.....	1-3
Η παροικία των Ζωγλοπιτών στην Κωνσταντινούπολη	1-4
Ο δρόμος Ραχούλα - Παλιοζωγλόπι - Ίταμος.....	1
Ο Ζαΐρομαχαλάς	1-5
Τοπωνύμια του χωριού μας	3
Εύθυμες αγραφιώτικες ιστορίες.....	5
Καραμποκούκι στο Παλιοζωγλόπι.....	6
Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος	6
Προλήψεις και δεισιδαιμονίες	6
Τα ταραγμένα χρόνια 1940-1950...	7
Το Ζωγρί	7
Θέματα Υγείας.....	7-8
Νέα του χωριού μας.....	8
Το δάσος κινδυνεύει	8
Αποτελέσματα ευρωεκλογών	8
Ο Μορφωτικός Σύλλογος στο Διαδίκτυο	8

Ένα όνειρο ετών γίνεται πραγματικότητα. Με την τελευταία χρηματοδότηση και την ασφαλτόστρωση του τελευταίου τμήματος του οδικού άξονα Ραχούλας - Ιτάμου το έργο βαίνει προς το τέλος του.

Η βελτίωση και ασφαλτόστρωση του δρόμου αυτού ξεκίνησε το 1996 και χρειάστηκαν 13 χρόνια για να ολοκληρωθεί

Ο δρόμος αυτός με την ολοκλήρωσή του είναι σίγουρο ότι θα αποτελέσει για τους φυσιολάτρεις και τους επισκέπτες της Λίμνης Πλαστήρα και του Δασικού Χωριού μία εναλλακτική διαδρομή από και προς την Καρδίτσα.

Η διαδρομή αυτή θα ενθουσιάσει κάθε επισκέπτη. Διερχόμενος από τον Ίταμο με τα θεόρατα έλατα και την κρυστάλλινη πηγή του, τους αυτοφυείς κασταναώνες, τις βελανιδιές και τις πανύψηλες καρυδιές του Παλιοζωγλοπίου, την παραποτάμια διαδρομή από Παλιοζωγλόπι προς Ραχούλα και περνώντας μέσα από την Ραχούλα, το σίγουρο είναι ότι ο επισκέπτης θα γοητευθεί από την μαγεία της διαδρομής αυτής.

Το Μουσείο Φλωράκη θα είναι για πολλούς ένας επί πλέον παράγοντας που θα συμβάλει στην επιλογή αυτής της διαδρομής.

Για να μη μας μένει όμως μόνο η σκόνη των διερχόμενων εκδρομένων πρέπει κι εμείς κάτι να κάνουμε και να εκμεταλλευτούμε την επισκεψιμότητα αυτή. Πρώτα πρέπει το Δημοτικό αναψυκτήριο του Ιτάμου να λειτουργήσει σε

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑ - ΠΑΛΙΟΖΩΓΛΟΠΙ - ΙΤΑΜΟΣ Οι προοπτικές που δημιουργούνται

Γράφει ο Γιώργος Δ. Κατσιούλας

το υπόλοιπο διάστημα.

Το Μουσείο Φλωράκη το οποίο γίνεται πόλος έλξης επισκεπτών θα πρέπει να παραμένει ανοικτό τουλάχιστον καθημερινά το καλοκαίρι και Σαββατοκύριακα το υπόλοιπο διάστημα.

Τέλος στη Ραχούλα στην πανέμορφη πλατεία του χωριού μας ο επισκέπτης θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με σεβασμό και προσοχή. Προς τούτο τα καταστήματα θα πρέπει να βελτιώσουν κατά πολύ τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους.

Γνώμη μου είναι ότι στη Ραχούλα θα μπορούσαν να λειτουργήσουν, οικονομικά βιώσιμα, ένας μικρός ξενώνας ή και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Επίσης πολλά από τα παραγόμενα προϊόντα της Ραχούλας θα μπορούσαν να διατεθούν στους διερχόμενους σε υπαίθρια εκθετήρια.

Οι προοπτικές λοιπόν για το χωριό μας με την ολοκλήρωση του δρόμου Ραχούλας - Ιτάμου θεωρώ ότι είναι πολύ θετικές, μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες ανάπτυξης, να αποδώσουν έσοδα σε όσους ασχοληθούν σοβαρά και το κυριότερο μπορούν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις παραμονής των νέων στο χωριό μας, γιατί όχι και επιστροφής κάποιων που έφυγαν.

Τα μόνα που χρειάζονται είναι θέληση, τόλμη και αγάπη για τον τόπο μας.

Για να κάμουμε-κατά το δυνατόν- σωστή καταγραφή των οικογενειών που κατοίκησαν εκεί τα παλαιότερα χρόνια, ζητήσαμε τη συνδρομή του συγχωριανού μας Βαγγέλη Τράντου, συνταξιούχου, που διαμένει στην Αθήνα. Ο Βαγγέλης διατηρεί σπίτι στο Ζαΐρομαχαλά και εκεί έζησε η οικογένειά του σε μεγάλο βάθος χρόνου. Επί πλέον ο πατέρας του Βασίλης ήταν ακένωτη πηγή πληροφοριών και ο Βαγγέλης καλός δέκτης. Κατά συνέπεια, οι πληροφορίες για το άρθρο αυτό προέρχονται καθ' ολοκληρία από το Βαγγέλη Βασιλείου Τράντο.

Συνέχεια στην 5η σελ.

Οι γειτονιές του χωριού

Ο ΖΑΪΡΟΜΑΧΑΛΑΣ

Η συνοικία αυτή βρίσκεται κατά μήκος της ράχης του ανατολικού αντερείσματος που αρχίζει από τη Φραγκομαγούλα και "σβήνει" ομαλά στο δημόσιο δρόμο, κάτω από τα Ζαχέικα. Είναι η μόνη συνοικία που ξεχωρίζει σαφώς από το υπόλοιπο χωριό. Την ονομασία της πήρε από τους Ζαΐραϊους, που παλαιότερα αποτελούσαν τις περισσότερες οικογένειές της.

Νίκος Γκάτσος

Ο Νίκος Γκάτσος (8 Δεκεμβρίου 1911-12 Μαΐου 1992) είναι σημαντικός Έλληνας ποιητής, συγγραφέας, μεταφραστής και στιχουργός. Γεννήθηκε στην Ασέα της Αρκαδίας. Τις γυμνασιακές του σπουδές έκαμε στην Τρίπολη, όπου γνώρισε τα λογοτεχνικά βιβλία, αλλά και τις μεθόδους αυτοδιδασκαλίας ξένων γλωσσών. Στη συνέχεια πήγε στην Αθήνα, όπου φοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή. Ήξερε αρκετά καλά αγγλικά και γαλλικά και είχε μελετήσει τον Παλαμά, το Σολωμό, το δημοτικό τραγούδι, όπως και τις νεοτεραιτικές τάσεις στην ποίηση της Ευρώπης.

Ποιήματά του πρωτοδημοσίευσε στα περιοδικά "Νέα Εστία" το 1931 και "Ρυθμός" 1933. Την ίδια περίοδο έγραψε κριτικά σημειώματα στο περιοδικό "Μακεδονικές Ημέρες", "Ρυθμός" και "Νέα Γράμματα".

Μοναδικό του βιβλίο υπήρξε η ποιητική συλλογή "Αμοργός" το 1943. Από τότε δημοσίευσε τρία ακόμη ποιήματα: Το "Ελεγείο"(1946) "Φιλοσοφικά χρονικά", το "Ο ιππότης και ο θάνατος"(1947), το τραγούδι του παλιού καιρού και "Ο ταχυδρόμος" αφιερωμένο στο Σεφέρη. Έγραψε επίσης μελέτες και σχόλια για την ποίηση. Πολλά από τα ποιήματά του μελοποιήθηκαν από διάσημους Έλληνες συνθέτες, ένα από τα οποία αναφέρεται στο Μακρυγιάννη, το οποίο και δημοσιεύουμε, διότι θεωρείται, παρά ποτέ άλλοτε, επίκαιρο στις σημερινές περιστάσεις.

Λ.Γ.

Μπαρμπα-Γιάννη Μακρυγιάννη

Μπαρμπα-Γιάννη Μακρυγιάννη,
Δε μας τα 'γραψες καλά.
Δες ο Έλληνας τι κάνει
για ν' ανέβει πιο ψηλά.

Μπαρμπα-Γιάννη Μακρυγιάννη
δε μας τα 'γραψες σωστά,
το φιλότιμο δε φτάνει
για να πάει κανείς μπροστά.

Μπαρμπα-Γιάννη Μακρυγιάννη
πάρε μαύρο γιαταγάνι
κι έλα στη ζωή μας πίσω
το στραβό να κάμεις ίσο.

ΤΙΠΟΤΑ

Ένας χτύπος στην ξύλινη πόρτα
Βήματα στο διάδρομο
Παλιές φωτογραφίες στο καλάθι των
αχρήστων
Σκονισμένα βινύλια*
Αποσιγάρα, σημάδια από καύτρες
Εν' άρωμα βαρύ και μια εικόνα
Υποσχέσεις για μια καλύτερη μέρα
"Σ' αγαπώ" κι ας μην το νιώθω
Κρύβεις πράγματα και εγώ σωπαίνω

Κι έπειτα τίποτα
Ξεσκόνισα τους παλιούς μου δίσκους
Βρήκα ένα σου γράμμα
Πίστεψα για λίγο πως ήσουν εδώ
Κι έπειτα
Τίποτα.

**ΕΥΗ ΠΑΠΑΠΑΝΝΗ
ΚΑΒΑΛΑ**

*βινύλια = δίσκοι για το πικ - απ

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλλης τηλ. 2441020480

Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μ. Αηεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ευνυόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Ανέκδοτες ιστορίες... διαχρονικές

Η αφορμή δίνεται από το μυθικό ποσόν με το οποίο παραχωρείται ο διαβόητος ποδοσφαιριστής **Κακά**, από τη Μίλαν στη Ρεάλ Μαδρίτης. Ο εν λόγω ποδοσφαιριστής έγινε "θρύλος" στους ποδοσφαιρικούς κύκλους, μέχρι του σημείου να δημοσιοποιηθούν και οικογενειακά προβλήματα σε κάποιους.

Να, πως έχει το πράγμα: Ο σύζυγος, φανατικός οπαδός του παραπάνω ποδοσφαιριστή, ήθελε να δώσει στο παιδί του το όνομά του. Όταν το άκουσε η σύζυγος και οι άλλοι συγγενείς, έγιναν έξω φρενών. Ακούς εκεί να πούμε το παιδί **Κακά**; Τι θα πει ο κόσμος και πώς θα κυκλοφορεί όταν μεγαλώσει; Ο σύζυγος όμως ήταν αμετάπιστος και το πράγμα έφτασε στο διαζύγιο!

Το γεγονός μου θύμισε κάποια ανάλογη ιστορία που διηγούνταν στο χωριό μας ο παπα-Λεωνίδας προπολεμικά. Πήγε, λέει, σε κάποιο σπίτι - όνομα και μη χωριό- τα Φώτα, για να "σηκώσει το ύψωμα" του παιδιού. Η σπιτονοικοκυρά παράθεσε στην τάβλα σύκα μουστωμένα για να φιλέψει τον παπά. Μόλις τα είδε ο μικρός, που μόλις άρχισε να περπατάει, έτρεξε προς τα εκεί. Για να τον αποτρέψει η μάνα του, λέει:

-Μη, φώτη μ', κακά να φάει παπούλης!

Ο παπάς, που ήταν άνθρωπος με χιούμορ, το διηγούνταν στο καφενείο και ο κόσμος διασκέδαζε με την ψυχή του.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Διακρίσεις

Η **Ιωάννα Γρυμπογιάννη του Ευαγγέλου** έλαβε το πτυχίο του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, και συνεχίζει μεταπτυχιακές σπουδές στο ίδιο Πανεπιστήμιο.

Γεννήσεις

1. Ο **Χρήστος Νικολάου Βρέκος** και η σύζυγός του **Φωτεινή** απέκτησαν υγιέστατο αγοράκι.

2. Η **Ελισάβετ Ράπη του Γεωργίου** και ο **Παναγιώτης Κατσανόπουλος** απέκτησαν αγοράκι στις 25/3/2009. Είναι το 2ο παιδί τους.

Βαπτίσεις

1. Ο εφημέριος του χωριού μας **αϊδ/τος Γεώργιος Φέτσιος** και η

σύζυγός του **Μαρία** βάπτισαν στις 17 Μαΐου το γιο τους και του έδωσαν το όνομα Κωνσταντίνος.

2. Ο **Παναγιώτης Θωμά Μπέλλος** και η σύζυγός του **Ευλαλία** βάπτισαν στις 20 Ιουνίου τη θυγατέρα τους και της έδωσαν το όνομα Άννα- Βικτωρία.

3. Ο **Χρήστος Κλεομένη Κουμπούρας** και η σύζυγός του **Παρασκευή** βάπτισαν στις 27 Ιουνίου το γιο τους και του έδωσαν το όνομα Ευάγγελος.

Να τους ζήσουν

Θάνατοι

Αυτό το τρίμηνο είχαμε τις παρακάτω απώλειες:

1. **Αριστεά Μιχαήλ Φραγκάκη**, ετών 82, στις 28 Μαΐου.

2. **Ασπασία Φωτίου Σιώκου**, ετών 98, στις 12 Ιουνίου.

3. **Βασίλης Μίχος** (σύζυγος της Σωτηρίας Αθ. Γριβέλλα), ετών 65, στις 19 Μαΐου.

Τους οικείους συλλυπούμαστε

Στη μνήμη αγαπημένων προσώπων

Στη μνήμη Γιώργου Ντόλκερα
Ζαχαρόπουλος Άγγελος 100 ευρώ
Παπαδημητρίου Ισμήνη 10 ευρώ

Στη μνήμη Αριστεάς Φραγκάκη
Παπαδημητρίου Ισμήνη 20 ευρώ

Στη μνήμη Φώτης Τίγκα
Παπαδημητρίου Ισμήνη 10 ευρώ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

Καλαμάρα Παρασκευή	20 ευρώ
Καλαμάρα -Γεωργάκη Αικατερίνη	20 ευρώ
Θεάκος Βάιος	20 ευρώ
Καραγιώργου Ευαγγελία	50 ευρώ
Ζαχαρή Αναστάσιος	25 ευρώ
Ζαχαρή Αριστείδης	25 ευρώ
Κατσιούλας Γιάννης	25 ευρώ
Κατσιούλας Λάμπρος	20 ευρώ
Κομπούρας Φώτης	50 ευρώ
Καραγιώργος Π. Κων/νος	20 ευρώ
Τσιούκης Λάμπρος Θ.	20 ευρώ
Δήμου-Σμυρνή Θεοδώρα	30 ευρώ
Δήμου-Ανυφαντή Δάφνη	15 ευρώ
Βρέκος Ευάγγελος Α.	20 ευρώ
Ρίζος Θεόδωρος	20 ευρώ
Μπέλλος Κων/νος	20 ευρώ
Βασιλάκου Αθανασία	10 ευρώ
Ράπη-Γιαννούλη Αναστασία	20 ευρώ
Κίσσας Βασίλης	20 ευρώ
Κίσσας Δημήτριος	20 ευρώ
Γριβέλλας Θωμάς	30 ευρώ
Νασιάκου-Μπακρατσά Φρειδερίκη	20 ευρώ
Ζαχαρή Ευάγγελος	50 ευρώ
Ζογλοπίτης Ιωάννης	40 ευρώ
Τσιούκης Βασίλειος Χρ.	20 ευρώ
Τζωνανόπουλος Κων/νος	30 ευρώ
Τσαντήλας Βασίλειος	50 ευρώ
Κομπούρας Κλεομένης	50 ευρώ
Καραγιάννης Παναγιώτης Βασ.	50 ευρώ
Κωστίκας Ευάγγελος Ιωάνν.	20 ευρώ
Καρλάφτης Φώτης	20 ευρώ
Βασιλάκος Κων/νος Χρ.	10 ευρώ
Κίσσας Βασίλης Γ.	25 ευρώ
Κίσσας Γεώργιος Β.	25 ευρώ
Παπαστεργίου Αναστάσιος	10 ευρώ
Κωνσταντίνου Σπύρος	10 ευρώ
Βρέκος Σωτήριος	20 ευρώ
Γιαννουσάς Αναστάσιος	10 ευρώ
Γιαννουσάς Κων/νος Αν.	10 ευρώ
Γιαννουσάς Φώτης Αν.	10 ευρώ
Βασιλάκου Ελευθερία	10 ευρώ
Γκατζή Σταυρούλα	30 ευρώ
Ντίνος Κων/νος Γ.	30 ευρώ
Ντίνος Λάμπρος Γ.	30 ευρώ

ΓΝΩΜΙΚΑ

1. Η αμφιβολία δηλητηριάζει τα πάντα χωρίς να σκοτώνει τίποτε. **ΝΙΤΣΕ**

2. Οι άντρες κάνουν τα έργα και οι γυναίκες κάνουν τους άντρες. **ΟΥΓΚΩ**

3. Θεωρώ περισσότερο ανδρείο εκείνον που νικάει τις επιθυμίες του, παρά εκείνον που νικάει τους εχθρούς του.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

4. Οι γενναίοι ποτέ δεν καυχώνται. Τα έργα τους μιλούν για λογαριασμό τους.

ΡΙΒΑΡΟΛ

5. Όσοι γίνονται δυστυχημένοι, πρώτα το νομίζουν και ύστερα γίνονται.

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

6. Δεν υπήρξε ποτέ καλός πόλεμος ή κακή ειρήνη. **ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ**

7. Η μεγαλοφύα δεν είναι μία μόνο δύναμη, αλλά συνδυασμός πολλών δυνάμεων. **ΕΡΑΣΜΟΣ**

8. Ας μην ξεχνάμε ότι το τρυφερό δενδράκι που λυγίζει στη θύελλα, νικάει, όταν υποχωρεί. **ΝΤΙΝΤΕΡΩ**

9. Τα πλούτη δεν ανήκουν σ' αυτόν που τα έχει, αλλά σ' εκείνον που τα απολαμβάνει. **ΦΡΑΓΛΙΝΟΣ**

10. Η οργή μάς προκαλεί περισσότερη ζημιά, παρά η προσβολή που την προκάλεσε. **ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ**

11. Ο χρυσός ανοίγει τα πάντα, ακόμη και τις πύλες του Άδη. **ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ**

12. Η όμορφη γυναίκα και το γλυκό κρασί είναι δυο γλυκά φάρμακα. **ΧΑΪΝΕ**

Συλλογή-προσαρμογή:
Γιάννης Κατσιούλας

εποχή ο χώρος όπου θα γινόταν το Β' Πανθεσσαλικό Συνέδριο. Ο ίδιος χώρος όπου έγινε το πρώτο, αποκλειόταν. Αναζητούσε λοιπόν ένα νέο, κατάλληλο χώρο που θα προσφερόταν για το σκοπό αυτό και θα βρισκόταν κοντά στο αεροδρόμιο και στις κεντρικές αρχές της Αντίστασης που μεταφέρθηκαν από τις Κορυσχάδες και τη Βίνιανη στην περιοχή των Αγράφων.

Ο Καραγιώργης συνεργαζόταν με τον πρωτοδίκη Γιάννη Καραγιάννη, ο οποίος τότε ήταν Εθνοσύμβουλος και εκπρόσωπος της ΠΕΕΑ στο διαμέρισμα της Θεσσαλίας. Σε συζήτηση που έγινε στην Καστανιά Καρδίτσας με τον Καραγιώργη, ο Καραγιάννης πρότεινε για το συνέδριο την τοποθεσία Ίταμος της Ραχούλας, ο οποίος απέχει από την Καστανιά περί τα 3 χιλιόμετρα. Ο Ίταμος είναι μία ειδική και εξαιρετική τοποθεσία στις πλαγιές του βουνού Ίταμος και σε υψόμετρο 1100 μέτρα. Η τοποθεσία, όπως και η βρύση της με το κρυστάλλινο νερό, ήταν γνωστή στην περιοχή μας αλλά και πέραν των θεσσαλικών συνόρων. Αποτελεί στολίδι των Αγράφων και ένα από τα ωραιότερα τοπία της Ελλάδος. Καραγιώργης και Καραγιάννης επισκέφθηκαν την τοποθεσία, η οποία άρεσε και στον πρώτο. Έτσι, λήφθηκε η απόφαση το Β' Πανθεσσαλικό Συνέδριο του ΕΑΜ να γίνει στον Ίταμο της Ραχούλας.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ο Ίταμος, εκτός από μία μοναδική φυσική ομορφιά, το πυκνό δάσος ελάτης, την κρουβρύση και το απέραντο αγνάντιο από όπου μπορεί κανείς, με γυμνό οφθαλμό, να απολαύσει, σε όλη του την έκταση και το μεγαλείο, τον πλατύ θεσσαλικό κάμπο και τα περιβάλλοντα αυτόν ξακουστά βουνά, όπως και τις μαγευτικές ομορφιές του υψιπέδου της Νεβρόπολης με στολίδια τις γυμνές κορυφές των Αγράφων, δεν διέθετε τίποτε άλλο που θα μπορούσε να συμβάλει στην οργάνωση του ιστορικού αυτού συνεδρίου.

Ο Ίταμος μειονεκτούσε συγκριτικά με το μοναστήρι της Κορώνας όπου έγινε το Α' Πανθεσσαλικό Συνέδριο του ΕΑΜ. Το μοναστήρι διέθετε ένα άρτιο κτιριακό συγκρότημα με πολλά κελιά εξοπλισμένα με κρεβάτια και κλινοσκεπάσματα, κουζίνας με μαγειρικά σκεύη, αποθηκευτικούς χώρους και υπόστεγα. Ό,τι δηλαδή χρειάζεται για την εξυπηρέτηση της διεξαγωγής ενός συνεδρίου.

Όλο το βάρος για τη δημιουργία κατάλληλης υποδομής έπεσε στην Πανθεσσαλική οργάνωση του ΕΑΜ, το οποίο είχε την όλη ευθύνη της διεξαγωγής του συνεδρίου, καθώς και στους κατοίκους της Ραχούλας και της Καστανιάς, κυρίως της πρώτης. Είναι άξιο απορίας και συνάμα θαυμασμού πώς με τα δεδομένα της εποχής εκείνης δημιουργήθηκε η κατάλληλη υποδομή, ώστε το συνέδριο να λειτουργήσει άψογα, να εντυπωσιάσει και να εκπλήξει όλους εκείνους που πήραν μέρος σ' αυτό. Το κατορθώμα αυτό, πραγματικό θαύμα, οφειλόταν στην πίστη στον αγώνα για ένα διαφορετικό ξημέρωμα, για την ανατολή μιας νέας και ελπιδοφόρας εποχής.

Άμ' έπος, άμ' έργο: Από τη στιγμή που πάρθηκε η απόφαση να γίνει το συνέδριο στον Ίταμο, άρχισαν εγκαίρως και οι εργασίες, ώστε ημέρες πριν από τη διεξαγωγή του να είναι τα πάντα έτοιμα. Σε μικρή απόσταση από τη θέση της παλιάς βρύσης στήθηκε η εξέδρα των επισήμων, η οποία ήταν αρκετά μεγάλη. Η εξέδρα διέθετε στέγαστρο και μπορούσε εύκολα να μετατραπεί σε θεατρική σκηνή, όπου τα βράδια παιζόνταν θεατρικά έργα πατριωτικού περιεχομένου. Για την κατασκευή της χρησιμοποιήθηκαν μαδέρια και σανίδες. Τα σανίδια μεταφέρθηκαν από το νεροπρίονο, για το οποίο κάναμε λόγο σε προηγούμενο κεφάλαιο. Τα μαδέρια κόπηκαν επί τόπου από το δάσος. Για να μπορούσαν να παρακολουθήσουν το συνέδριο οι προσκεκλημένοι, οι οποίοι ξεπερνούσαν τους χίλιους, κατασκευάστηκαν ξύλινα καθίσματα, εν είδει κερκίδων. Καθώς το έδαφος εκεί είναι επικλινές, καθίσματα και εξέδρα έδιναν την εντύπωση αρχαίου ξύλινου θεάτρου.

Για τη διαμονή των συνέδρων κατασκευάστηκαν ακόμη πρόχειρα καταλύματα, τα οποία δεν ήταν παρά πρόχειρα καλυβάνια σκεπασμένα με φτέρη και μπάτσα. Έτσι, κάτω από τα έλατα, δημιουργήθηκαν εκατοντάδες τέτοια καλυβάνια που σου έδιναν την εντύπωση υπαίθριας κατασκήνωσης στρατού με καμουφλαρισμένα τα αντίσκηνα. Πέραν αυτού, οι διοργανωτές έπρεπε να μεριμνήσουν για κουβέρτες, διότι ακόμη και τα βράδια του καλοκαιριού στον Ίταμο κάνει αρκετό κρύο. Επιπλέον, έπρεπε να μεριμνήσουν για το σπηρέσιο χιλίων και πλέον ανθρώπων, καθώς και για πολλές άλλες λεπτομέρειες.

Το εργοτάξιο, γιατί για πραγματικό εργοτάξιο μιλάμε, το οποίο στήθηκε στον Ίταμο, αποτελούσαν από υλοτόμους, μαραγκούς, εκδοροσφαγείς, τραπεζοκόμους κ.ά. Όλοι αυτοί ανέλαβαν να φέρουν εις πέρας, άψογα, το συνέδριο. Στους κατοίκους της Ραχούλας, της Καστανιάς και όλων άλλων συνέβαλαν στην προετοιμασία αυτού του συνεδρίου, αξίζει κάθε έπαινος και τιμή. Αλλά και τα μεταφορικά ζώα, αγόγγυστα μετέφεραν τα ασήκωτα φορτία μέσα από ανηφορικά και κακοτράχαλα μονοπάτια.

ΊΤΑΜΟΣ, 26 ΙΟΥΛΙΟΥ 1944: ΤΟ Β' ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΕΑΜ

Τα πάντα ήταν έτοιμα στην ώρα τους και το πρωί της 26ης Ιουλίου, ακριβώς την ίδια ημερομηνία στην οποία έγινε το Α' Συνέδριο στην Κορώνη, έγινε με κάθε επισημότητα και μεγαλοπρέπεια το Β'

ΤΟ Β' ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΕΑΜ ΣΤΟΝ ΊΤΑΜΟ ΤΗΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

Πανθεσσαλικό Συνέδριο του ΕΑΜ. Στην εξέδρα των επισήμων παρευρίσκονταν μεταξύ άλλων ο ανταρτοδεσπότης Μητροπολίτης Κοζάνης Ιωακείμ, ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της ΠΕΕΑ Γαβριηλίδης, τετραμελής αντιπροσωπεία της Κ.Ε. του ΕΑΜ με

επικεφαλής τον Γενικό Γραμματέα Θανάση Χατζή, ο Πρόεδρος της ΕΠΟΝ, ο στρατηγός Στέφανος Σαράφης, ο εκπρόσωπος του ΚΚΕ στη Θεσσαλία Κώστας Καραγιώργης, ο Γραμματέας του ΕΑΜ στη Θεσσαλία, αντιπροσωπεία της Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής (ΒΣΑ), ο ποιητής Βασίλης Ρώτας και πολλοί άλλοι. Στο υπαίθριο αμφιθέατρο παρευρίσκονται 175 αντιπρόσωποι, 103 αντάρτες και 72 γυναίκες από όλες τις περιφέρειες και τις κατεχόμενες πόλεις. Τις εργασίες παρακολούθησαν επάνω από 1.000 άνδρες και γυναίκες από ολόκληρη τη Θεσσαλία. Κάποιοι μελετητές ανεβάζουν τους συμμετέχοντες στους δύο χιλιάδες.

Μέσα σε ατμόσφαιρα αγωνιστικού ενθουσιασμού, πατριωτικής έξαρσης και εθνικής υπερηφάνειας, ο Γραμματέας του ΕΑΜ της περιοχής Θεσσαλίας Δήμος Σουλιάτης κηρύσσει την έναρξη του Β' Πανθεσσαλικού Συνεδρίου του ΕΑΜ. Όρθιοι, για πολλά λεπτά της ώρας, επίσημοι και σύνεδροι χειροκροτούσαν και ζητωκραύγαζαν, ενώ η ελληνική σημαία δίπλα στις συμμαχικές κυμάτιζε ελεύθερα, στέλνοντας το μήνυμα ότι "της λευτεριάς τ' αγέρι της νύχτας το ξημέρωμα θα φέρει".

Μέσα στον ενθουσιασμό τους, οι σύνεδροι εξέχασαν το αλυσόδεμα του λαϊκού κινήματος που είχε γίνει στον Λίβανο. Όχι μόνον οι σύνεδροι, αλλά όλος ο αγωνιζόμενος λαός που πάλευε για μια ελεύθερη, ανεξάρτητη και αδέσμευτη πατρίδα, έβλεπαν να γλυκοχαράζει η λευτεριά, χωρίς να μπορούν να φανταστούν ότι εκείνα τα μικρά, ασήμαντα συννεφάκια, γρήγορα θα έφερναν την μπόρα που θα είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή αυτού του μεγαλειώδους λαϊκού κινήματος.

Πρώτος ο Σουλιάτης έκανε έναν πλούσιο απολογισμό του έργου του λαϊκού κινήματος της Θεσσαλίας, συνεχώς διακοπτόμενος από παρατεταμένα χειροκροτήματα και ενθουσιώδεις ζητωκραυγές. Μετά τον Σουλιάτη, ο ένας μετά τον άλλο οι αντιπρόσωποι των πολιτικών και των στρατιωτικών οργανώσεων ανέβαιναν στο βήμα και όλοι τους, σαν ένας άνθρωπος, μετέφεραν στο Συνέδριο το υψηλό φρόνημα των συναγωνιστών τους που ετοιμάζονταν για την τελική εξόρμηση κάτω από την καθοδήγηση της πραγματικής ελληνικής κυβέρνησης, της ΠΕΕΑ. Αξέχαστη θα μείνει η υποδοχή που έγινε στον αντιπρόσωπο της αδούλωτης στο πνεύμα Αθήνας όταν ανέβηκε στο βήμα. Ο τελευταίος μετέφερε τον χαιρετισμό των Αθηναίων συναγωνιστών και την υπόσχεση ότι το Α' Σώμα Στρατού του ΕΛΑΣ που κυριαρχούσε στις συνοικίες, θα κρατούσε την πόλη μετά την φυγή των Γερμανών και έως την ώρα που θα έμπαινε σε αυτήν θριαμβευτικά ο ΕΛΑΣ του βουνού. "Ζήτω η ΠΕΕΑ" αναφώνουσαν και χειροκροτούσαν όρθιοι οι σύνεδροι.

Την τρίτη και τελευταία ημέρα του Συνεδρίου ο Γραμματέας της Πανθεσσαλικής ανήγγειλε πως ο Άγγλος αξιωματικός Κουκ, ο οποίος υπηρετούσε στο αντάρτικο αεροδρόμιο της Νεβρόπολης, ζήτησε να χαιρετίσει το Συνέδριο και ταυτόχρονα να γίνει άγγελος μίας εξαιρετικά ευχάριστης είδησης: "Χθες το βράδυ, στο αντάρτικο αεροδρόμιο μας προσγειώθηκε μεγάλο σοβιετικό αεροπλάνο και έφερε στην Ελλάδα Σοβιετική Στρατιωτική Αντιπροσωπεία στο Γ.Σ. του ΕΛΑΣ". Με αυτά τα λόγια, ο Άγγλος ανήγγειλε τη μεγάλη είδηση που ο λαός της Αντίστασης περίμενε αόριστα να ακουσθεί κάποτε, να γίνει το όραμα πραγματικότητα. Το τι έγινε εκείνη τη στιγμή είναι αδύνατον να ειπωθεί με λόγια και να περιγραφεί. Μόνο όσοι παρευρέθησαν στον Ίταμο εκείνη τη στιγμή έζησαν, σε όλο του το μεγαλείο, αυτόν τον "πανζουρλισμό". Σα να έγινε ηλεκτρική εκκένωση και ο κόσμος άρχισε να χειροκροτεί, να ζητωκραυγάζει, να πετά στον αέρα καπέλα και σακάκια και γενικά να συμπεριφέρεται σα μικρό, χαρούμενο παιδί. Και αυτό βάσταξε για πολύ. Το μεθύσι παρέσυρε και τον σεπτό ιεράρχη Ιωακείμ της Κοζάνης να πει: "Δεν θα μας κάνουν τον κόκορα οι Τζώνηδες (Άγγλοι) ...".

Το βράδυ, η εξέδρα των επισήμων μετατρεπόταν σε μια θαυμάσια θεατρική σκηνή με προβολείς και μουσική υπόκρουση. Ποιος το πίστευε ποτέ, ποιος το φανταζόταν και ποιος το έβαζε στο νου ότι στην ελατοσκέπαστη πλαγιά του φημισμένου Ίταμου θα παιζόταν το θεατρικό έργο του μεγάλου Βασίλη Ρώτα "Ρήγας Βελεστινλής" και θα άφηνε άφωνους τους χιλιάδες ακροατές τις μαγευτικές εκείνες νύχτες του Ιουλίου του 1944.

Το Β' Πανθεσσαλικό Συνέδριο του ΕΑΜ στον Ίταμο το 1944, στο οποίο παρευρέθηκα και εγώ, 15 ετών παιδί τότε, εστέφη από επιτυχία. Στη διάρκεια του ελήφθησαν σοβαρές αποφάσεις για να σφυρηλατηθεί ένα ανώτερο μαχητικό πνεύμα, πνεύμα αγωνιστικότητας, αυτοθυσίας και ηρωισμού και να ατσαλωθεί η θέληση του λαού και των ανταρτών για συνέχιση, με μεγαλύτερη ένταση, του απελευθερωτικού αγώνα.

Είμαι βέβαιος ότι τόσο ο Καραγιώργης όσο και ο Εθνοσύμβουλος Καραγιάννης, τον οποίο είχε διορίσει η ΠΕΕΑ αντιπρόσωπο της στη Θεσσαλία, αισθάνθηκαν απόλυτα ικανοποιημένοι από την όλη διεξαγωγή του Β' Πανθεσσαλικού Συνεδρίου του ΕΑΜ στον Ίταμο.

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Του Βασίλη Κίσα

Στ' Κασσαρού το γεφύρι (κυριώνυμιο)

Το κυριώνυμο αυτό προσδιορίζει το ξυλογέφυρο, δυτικά του χωριού, στο δρόμο για την Καστανιά, από το ρέμα "Λαπατά". Τις ξύλινες βάσεις του γεφυριού πριόνισε προπολεμικά ο Βασιλάκος (παππούς της Αριστέας Φραγκάκη) και όταν το φθινόπωρο πέρασαν από εκεί τα κοπάδια των βλάχων, που τα οδηγούσαν για τα χειμαδιά, το γεφύρι γκρεμίστηκε και πολλά ζώα σκοτώθηκαν.

Στ' Κατσιαβέλη (κυριώνυμιο)

Έτσι λέγεται η κορυφογραμμή, που αρχίζει από του Σουβλερή και καταλήγει στις Τόμινες. Έχει υψομετρικό σημείο της ΓΥΣ.

Στ' Κατσία το μνήμα (κυριώνυμιο)

Έτσι λέγεται η περιοχή δυτικά του "Σταυρού" και του δρόμου, που οδηγεί από το Παλιοζωγλόπι στην Καστανιά. Εδώ σκοτώθηκε και θάφτηκε ο Παναγιώτης Κατσίας, που σύμφωνα με μια εκδοχή ήταν Ραχουλιώτης κλέφτης.

Στ' Κατσιαμπέρη (κυριώνυμιο)

Έτσι λέγεται η αγροτική περιοχή κάτω από τη Δρακότρυπα και πάνω από τα Πλατανάκια. Εκεί οι τσοπάνηδες γρέκιαζαν τα κοπάδια τους. Το επώνυμο Κατσιαμπέρης υπάρχει στα Λεχαινά Ηλείας.

Στα Καινούργια

Έτσι λέγεται η αγροτική περιοχή κάτω από το συνοικισμό Ζωγρί. Εκεί οι συγχωριανοί μας Γιάννης Βρέκος και Αποστόλης Κατσαρός άνοιξαν πηγάδι για να αντλούν νερό για άρδευση των κτημάτων τους. Στην προσπάθειά τους να το καθαρίσουν βρήκαν ακαριαίο θάνατο, από αναθυμιάσεις, τόσο οι προαναφερόμενοι, όσο η γυναίκα του Βρέκου.

Στην Καψάλα

Έτσι λέγεται η περιοχή απέναντι από τον Αϊ-Λιά και κάτω από τη Νεράιδα, η οποία είχε καεί.

Στ'ς Κιλάφινες (κυριώνυμιο)

Είναι αγροτική περιοχή ΝΑ του χωριού, κάτω από την Κούλια, που ανήκει στους κληρονόμους των Κίτσιου και Γιώργου Ζάχου. Η Κιλάφινη ήταν χήρα του σαρακατσάνου Κιλάφη που πέθανε στα βουνά και η χήρα του, μη έχοντας χρήματα για να κετεβάσει τα ζώα στα χειμαδιά, πέρασε πολλούς χειμώνας στη παραπάνω περιοχή. Στα μαθητολό-

για της κοινότητας Ραχούλας φέρονται εγγεγραμμένοι δύο μαθητές με το επώνυμο Κιλάφης.

Στ' Κλάρα (κυριώνυμιο)

Υπάρχουν τρεις ομώνυμες τοποθεσίες: Στο Παλιοζωγλόπι, δυτικά της Αγίας Παρασκευής, στα "Λειβαδάκια" ανατολικά της Ραχούλας και στο "Στενό". Πιθανολογείται ότι, κατά κάποιον τρόπο, τα κτήματα αυτά περιήλθαν στη κυριότητα του Λαμιώτη δικηγόρου Ιωάννη Κλάρα, που εγκαταστάθηκε στην Καρδίτσα μετά το 1881, και εν συνεχεία απουλήθηκαν σε Ραχουλιώτες.

Στα Κόθρια

Έτσι λέγεται η κορυφογραμμή που αρχίζει από του "Γιώτη", κατέρχεται "στ' Γκορτσά τη λάκα" και καταλήγει στην Κούλια της Αγίας Παρασκευής. Η βόρεια πλευρά της κορυφογραμμής, σε μερικά σημεία είναι πολύ απότομη.

Στο Κόμμα τα' Καραγιάννη (κυριώνυμιο)

Τοπωνύμιο ψηλά και απέναντι από το μύλο του Καραγιάννη. Είναι πλαγιά και τους χειμερινούς μήνες ανάβλυζε νερό που λίμαζε και γίνονταν καθιζήσεις, με αποτέλεσμα ο δρόμος να γίνεται αδιάβατος. Όταν οι χωριανοί μας κατέβαιναν νύχτα στην Καρδίτσα με τα καυσόξυλα, για να περάσουν από το Κόμμα φωτιζόνταν με ρετινοκέρια, με αποτέλεσμα, από τον πολύ καπνό να γίνεται το πρόσωπό τους κατάμαυρο!

ΜΕΡΟΣ Γ'

Η παροικία των Ζωγλοπιτών στην
Κωνσταντινούπολη

Το Ζωγλόπι, εγκατεστημένο στις βόρειες κλιτύες του Ιτάμου, ήταν το τελευταίο χωριό του νομού Καρδίτσας προς τα ευρυτανικά σύνορα. Κλεισμένο από όλα τα σημεία του ορίζοντα με υψηλές οροσειρές κατάφυτες από έλατα, καστανιές και βαλανιδιές και πλημμυρισμένο από άφθονα γάργαρα νερά, ήταν κυριολεκτικά θαμμένο στο πράσινο. Οι 60 περίπου οικογένειες του χωριού¹ είχαν ως κύρια ασχολία την κτηνοτροφία, αφού καλλιεργήσιμο έδαφος υπήρχε μόνο για κήπους και ορισμένα καρποφόρα δένδρα, κυρίως καστανιές και καρυδιές.

Η ιστορία του χωριού χάνεται στη αχλύ του χρόνου. Κατά τη διάρκεια των αιώνων υπέστη πολλές μετακινήσεις, από τα πεδινά προς τα ορεινά και τανάπαλιν. Η αρχική του θέση, που ανάγεται στην προϊστορική εποχή, όπως μαρτυρούν τα αρχαιολογικά ευρήματα (νεκρόπολη Στενού και Μυκηναϊκός τάφος Τούμπας) ήταν στην προσοσιογενή κοιλάδα του Στενού, όπου υπήρχε συνεχής ή εκ διαλειμμάτων οικία μέχρι το μεσαίωνα. Εν συνεχεία οι συνθήκες (επιδρομές, επιδημίες κ.ά.) επέβαλαν τη μετακίνηση του οικισμού προς τα ορεινά, όπου τελικά συγκροτήθηκε ο οικισμός με το δυσετυμολόγητο όνομα Ζωγλόπι. Πότε ακριβώς συγκροτήθηκε ο οικισμός δεν είναι γνωστό, αλλά στους φορολογικούς καταλόγους της οθωμανικής διοίκησης του έτους 1454-55 είναι γραμμένος με 60 οικογένειες. Άλλες γραπτές μαρτυρίες για την ύπαρξη του οικισμού είναι η "πρόθεση" της Μονής Ρεντίνας του 1640, στην οποία το χωριό αναγράφεται με την ονομασία "Ζουγλόπου"² καθώς και επιστολή του Δασκάλου του Γένους Ευγένιου Γιαννούλη του Αιτωλού προς τον επίσκοπο Λιτζάς και Αγράφων Δαμασκηνό, στις 30 Μαΐου 1681, με την οποία αναφέρεται στην καταστροφή του χωριού:

30 Μαΐου 1681

Έφ 101 β Δαμασκηνός Λιτζάς και Αγράφων

Θεοφιλέστατε επίσκοπε Λιτζάς και Αγράφων, κύριε Δαμασκηνέ, την οφειλομένην σοι αιδή και ευλάβειαν απονέμομεν.

Καθώς από τον καρπών το δένδρον γνωρίζεται, ούτω πως έχει ή άλλως, εις τον αυτόν τρόπον και ο άνθρωπος, δέσποτα, εκ των πεσόντων αυτώ έργων και εκ των τρόπων των περι αυτόν τιμάται ή ψέγεται, καθώς και ο Κύριος σαφέστατα εν Ευαγγελίοις παριστά. Αλλά και ο ιερεύς ή ο επίσκοπος εκ της περι των μυστηρίων του Θεού οικονομίας και διοικήσεως γνωρίζεται, ει γνήσιος εστί ή μισθωτός, έχει ακόμη ο αυτός και εικόνα δραγάτου, ότι και καθώς ο δραγάτης κάθεται εφ' υψηλού τόπου, δια να βλέπει τον κήπον και το αμπέλι καλά, ούτω δη και ο επίσκοπος εις την εκκλησίαν στέκει εις θρόνον υψηλόν, δια να διδάσκει τον θεϊόν λόγον τους χριστιανούς και, να ειπούμεν συντόμως με ένα λόγον το παν, τίθεται εις την εκκλησίαν ο επίσκοπος ως ο λύχνος εις την λυχνίαν δια να φέγγει των χριστιανών την στράταν της αρετής και με τα λόγια του και με τα έργα του.

Ας παγαίνει και η θεοφιλής σου ψυχή εις το χωρίον Ζουγλόπου και ας αγνανεύσει με τον νουν και με το μάτι της ψυχής τον κήπον του Ζουγλόπου, πως τον εκατάστησαν οι κακοί διαβάται, οι δαίμονες, ποταπές πληγές επροξένησαν εις τον κήπον και πόσον μεγάλον χαλασμόν έκαμαν εις το αμπέλι του Χριστού. Έπαρε την πανοπλίαν του Αγίου Πνεύματος και την πνευματική μάχαιραν της ιερωσύνης και δράμε να θεραπεύσεις τας πληγάς και τα τραύματα ακόμη οπου ημπορούσι να θεραπευθούσι, δια να μην ακολουθήσει το χειρότερον...³

.....

Οι πάμπτωχοι Ζωγλοπιτες, όπως όλοι οι κάτοικοι των ορεινών χωριών, ως μόνη διέξοδο στη φτώχεια τους αναζήτησαν τη μετανάστευση. Η μετανάστευση γινόταν κυρίως προς την πολυάνθρωπη πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, την Κωνσταντινούπολη. Δεν είναι γνωστό πότε μετανάστευσαν οι πρώτοι Ζωγλοπιτες στην Κωνσταντινούπολη, αυτή όμως σίγουρα έγινε σταδιακά. Οι πρώτοι μετανάστες μετακάλεσαν κάποιους συγγενείς τους, εκείνοι άλλους και με τον καιρό δημιουργήθηκε ολόκληρη παροικία. Εμείς "ανακαλύψαμε" την ύπαρξη της παροικίας από τον "Ιεροσολυμιτικό Κώδικα"⁴. Ο "Ιεροσολυμιτικός Κώδικας" είναι ένα κατάστιχο εράνων υπέρ του Αγίου Τάφου. Στο κατάστιχο αυτό είναι καταχωρισμένα τα ονόματα αφιερωτών από πολλές χριστιανικές κοινότητες της Μικράς Ασίας, της Κύπρου και της Ηπειρωτικής Ελλάδας, κατά την περίοδο 1542-1630. Όπως αναγράφεται στο απόσπασμα του κώδικα που δημοσιεύθηκε στο "Θ.Η.Μ.", οι Ζωγλοπιτες μετανάστες στην Κωνσταντινούπολη αναφέρονται ως μέλη της συντεχνίας των ραφτάδων. Το Ζουγλόπου (έτσι είναι καταχωρισμένο στον κώδικα) προφανώς επειδή ήταν μικρό χωριό, αναφέρεται ότι βρίσκεται κοντά στο θεσσαλικό μεγαλοχώρι Φανάρι ("Από του Φαναρίου τα μέρη, από του Ζουγλόπου"). Η εγγραφή είναι καταχωρισμένη στα φύλλα 52β και 79β του κώδικα, με εγγραφή πέντε οικογενειών που εργαζόνταν

Η ΠΑΡΟΙΚΙΑ ΤΩΝ ΖΩΓΛΟΠΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΤΣΟΥΚΙΩΤΕΣ (ΜΑΤΖΙΚΙΩΤΕΣ) ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Συνέχεια από την 1η σελ.

ως ραφτάδες " εις του μποιαντζή τους οντάδες". Τα ονόματα των παραπάνω οικογενειών είναι καταχωρισμένα ως εξής:

" εις του μποιαντζή τους οντάδες"

Αδελφοί του Αγίου Τάφου μαστόροι από του Φαναρίου τα χωρία, από του Ζουγλόπου.

1) Μνήσθιτι, Κύριε, τον δούλον Σου Λάμπρο (μάλλον Λάμπρο) του Παρασκευά και η μήτηρ αυτού Θεοδώρα.

Μνήσθιτι, Κύριε, τον δούλον Σου Αποστόλη και ο πατήρ Γεώργης και η μήτηρ Μπίλια και η συμβία και των τέκνων αυτού.

2) Ανδρώνης και ο πατήρ Γεώργης και η μήτηρ Ευγενού.

3) Μανόλης και ο πατήρ Θεόδωρος και η μήτηρ Αυγέρω.

4) Γεώργης και ο πατήρ Νικόλας και η μήτηρ Πουλουσιάνα από του Ζουγλόπου, Σωτηριάνω (προφανώς Στεργιάνω).

Αν λάβουμε υπόψη ότι τα περισσότερα από τα παραπάνω ονόματα δεν κληρονομήθηκαν στο νεότερο Ζωγλόπι, όπως Παρασκευάς, Μπίλια, Ανδρώνης, Μανόλης, Πουλουσιάνα, πρέπει να συμπεράνουμε ότι ορισμένοι μετανάστες δεν παλιν(ν)όστησαν ποτέ ή ότι μεγάλο τμήμα του πληθυσμού του Ζωγλοπιού επιδημιών ή εκτεταμένων ληστειών, ακαταστασιών κ.λ.π., χωρίς να αφήσει απογόνους στο χωριό. Τη θέση τους κατέλαβαν νέοι μετανάστες κυρίως Ηπειρώτες, Ακαρνάνες και Ευρυτάνες⁵.

Η ακριβής χρονολόγηση της παραπάνω εγγραφής στον κώδικα δεν αναφέρεται, από τις εγγραφές όμως των προηγούμενων και των επόμενων φύλλων τεκμαίρεται ότι αυτή πρέπει να έγινε περί το 1550.

Εγκατάσταση των Μασσουκιωτών (Ματζικιωτών) στο
Ζωγλόπι

Ένα μέρος των Μασσουκιωτών που εγκατέλειψαν το χωριό τους εξ αιτίας της βαριάς φορολογίας εκ μέρους του Αλή,⁶ είκοσι περίπου, όπως αναφέρεται στην επιστολή των Ζωγλοπιτών της Κωνσταντινούπολης -μάλλον πρόκειται για είκοσι οικογένειες και όχι άτομα- εγκαταστάθηκαν στο Ζωγλόπι. Το ερώτημα, γιατί οι Μασσουκιώτες επέλεξαν ως τόπο εγκατάστασης το Ζωγλόπι, ένα μικρό, ορεινό και άγονο χωριό, μπορεί να απαντηθεί, αν λάβουμε υπόψη τις συνθήκες της αναχώρησής τους από το Μασσούκι. Οι Μασσουκιώτες εγκατέλειψαν το χωριό τους χωρίς την άδεια του Αλή και πιθανόν νύχτα, βέβαιοι όντες ότι ο Αλής, αργά ή γρήγορα θα τους αναζητούσε, όταν διαπίστωνε την απώλεια εσόδων από τους φόρους. Έπρεπε λοιπόν να εγκατασταθούν σε ένα απόμερο χωριό, αρκετά μακριά από τον τόπο τους, το οποίο να διαθέτει βοσκήσιμη έκταση για τα κοπάδια τους, αλλά και να είναι δύσκολη η ανακάλυψή τους από το βεζύρη. Το Ζωγλόπι της εποχής εκείνης συγκέντρωνε όλα τα παραπάνω προσόντα.

Οι Μασσουκιώτες έκαμαν πατρίδα το νέο τόπο της εγκατάστασής τους και έζησαν αρμονικά με τους ντόπιους Ζωγλοπιτες επί τριάντα περίπου χρόνια, μέχρις ότου ο Αλής, διαπιστώνοντας την παντελή ερήμωση του Μασσουκιού από κατοίκους, τους αναζήτησε, όπου και αν βρίσκονταν αυτοί, σε όλη την επικράτεια του.⁷ "... και αυτού όπου έρχεται ο σοπασίρης μου να τους δώσετε στο χέρι τους ρωμέους και να τους φέρει εις το χωρίον τους και κανένας κανείς να μην τους γίνη ότι τζεβάπι (απολογία) δεν μου δίνουν δίχως άλλο..."⁸.

Οι Μασσουκιώτες του Ζωγλοπιού πληροφορήθηκαν εγκαίρως το περιεχόμενο της παραπάνω διαταγής του Αλή και, μια ασέληνη νύχτα, μάζεψαν τα λίγα υπάρχοντά τους, τις φαμελιές και τα κοπάδια τους και έφυγαν κρυφά απ' όλους προς άγνωστη κατεύθυνση.

Εν τούτοις, άνθρωποι που έζησαν τριάντα χρόνια σε ένα μικρό χωριό δεν ήταν δυνατόν να μη συνάψουν σχέσεις ή συγγενείες με τους ντόπιους. Μια μεγάλη οικογένεια του Ζωγλοπιού, ακόμα και σήμερα διατηρεί την ανάμνηση της καταγωγής της από το Μασσούκι Ιωαννίνων, διότι κάποιος Μασσουκιώτης με το επώνυμο Γριβογιάννης ή Γρυμπογιάννης, παντρεύτηκε κοπέλα από το Ζωγλόπι και εγκαταστάθηκε εκεί. Επίσης στο γειτονικό χωριό Μαστρογιάννη (σημερινός Αμάραντος), υπήρχε το επώνυμο Μανσίκης, που πιθανολογείται ότι ανήκε σε κάποιον από τους Μασσουκιώτες του Ζωγλοπιού, που πήγε γαμπρός στο Μαστρογιάννη.

Όταν ο άνθρωπος του βεζύρη (σοπασίρης) ήλθε στο Ζωγλόπι για να παραλάβει τους Μασσουκιώτες, δεν βρήκε βέβαια κανέναν και, κατά την προσφιλή του συνήθεια, θεώρησε υπεύθυνους τους δημογέροντες του χωριού και τους έβαλε να πληρώσουν πρόστιμο εφτά πουργιά.⁹ Το ποσόν φυσικά θα επιμεριζόνταν στους Ζωγλοπιτες, οι οποίοι, μαστιζόμενοι από τη φτώχεια, βρέθηκαν σε πολύ δύσκολη θέση. Για να βγουν από την απελπιστική κατάσταση, αποτάνθηκαν στους ξενιτεμένους στην Κωνσταντινούπολη συγγενείς και συγχωριανούς τους. Οι τελευταίοι έστειλαν στον Αλή

το γράμμα που ακολουθεί και, μαζί με αυτό, υποθέτουμε, και το καθιερωμένο "μπαξιόν":

"Πασιά εφέντη μ' σουλτανούμ

Υψηλότατε και πολυχρονεμένε ντοβελί

μερχαμελί. Σε προσκυνούμε εμείς οι σκλάβοι σου Ζωγλοπιτες Αγραφιώτες ευρισκόμενοι εις την Κωνσταντινούπολιν προσκυνούμεν και την χρυσήν σου ποδιάν φιλούμεν και τον Θεόν περικαλούμεν να σε χαρίσει ζωήν πολλήν και τιμημένην παρά τιμιότερην με το προσκυνητόν μας πρώτον σε προσκυνούμεν και δεύτερον φανερώνομε εφέντη μου κάποιοι ματζικιώτες ήταν εις το χωριό μας εις το Ζωγλόπι χρόνια τριάντα και φέτος τους ζήτησαν οι χωριανοί τους να πηγαίνουν πίσω εις το χωριό τους και αυτοί επήραν το χαμπέρι πρωτίτερας όπου ήθελαν να τους σημάσουν πίσω και έφυγαν και τώρα τους γυρεύουν από το χωριό μας και τους έχουν στο χωριό και πάλι σικλέτι και τους γυρεύουν είκοσι ανθρώπους ηθέλομε επτά(7) πουργιά λέγουν και για τούτο περικαλούμε εμείς οι σκλάβοι σου εφέντη μ' ντοβελί μου να την κάμεις έτσι αυτήνη τη δουλειά έτζι να σ' χαρίσει ο Θεός ζωήν πολλήν και τιμημένην. Οι σκλάβοι σου ολημερίς χαήρ ντοβατζήδες. Ταύτα και οι χρόνοι σου πολλοί.

1810(;) 10

Ημείς οι σκλάβοι σου Ζωγλοπιτες χαήρ ντοβαντζήδες προσκυνούμεν.¹⁰

Ανακεφαλαίωση

Το κουβάρι της ιστορίας ξετυλίγεται μόνο όταν βρεθεί μια άκρη του. Η ιστορία της παροικίας των Ζωγλοπιτών στην Κωνσταντινούπολη έγινε γνωστή χάρη στον Ιεροσολυμιτικό Κώδικα και στη μετανάστευση των Μασσουκιωτών των Ιωαννίνων στο Ζωγλόπι και την, εν συνεχεία, λαθραία αναχώρησή τους για να αποφύγουν τη δουλεία στο τσιφλίκι του Αλή πασά.

Από τον Ιεροσολυμιτικό Κώδικα του 1542-1630 αντλούμε την πρώτη πληροφορία για την ύπαρξη Ζωγλοπιτικής Παροικίας στην Κωνσταντινούπολη. Η κλωστή της ιστορίας κόβεται και την ξαναβρίσκουμε έπειτα από 280 χρόνια, το έτος 1818, χάρη στο πρόστιμο που επέβαλε ο Αλής (εφτά πουργιά) στους Ζωγλοπιτες και στάθηκε αφορμή για τη μεσολάβηση των συμπατριωτών τους της Κωνσταντινούπολης ("Πασιά, εφέντη μ', σουλτανούμ"). Άλλες γραπτές πληροφορίες προς το παρόν δεν έχουμε, εκτός από μια ατεκμηρίωτη πληροφορία, ότι η παλαιά εκκλησία του Ζωγλοπιού (Ραχούλας) χτίστηκε το έτος 1852 με χρήματα που προέρχονταν από την εκποίηση κληροδοτήματος (χάνι) Ζωγλοπιτή της Κωνσταντινούπολης¹¹. Μια παροικία όμως που άντεξε περισσότερα από 280 χρόνια, πρέπει να ήταν πολυμελής και ακμαία με αρκετές συντεχνίες. Περισσότερο φως ελπίζουμε ότι θα χυθεί μετά τη δημοσίευση των Αρχείων του Αλή πασά, που αναμένεται.-

Βιβλιογραφία

- Αντωνίου Ευριπίδη: " Ο Αλή πασάς και οι κλέφτες της Ρούμελης". Αθήνα 2000
- Γιαννακοπούλου Ελένη: " Η Ευρυτανία κατά τους επαναστατικούς και μετεπαναστατικούς χρόνους (170 χρόνια από το θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη)". Εισήγηση σε συνέδριο, 1995
- Γριβέλλα Λάμπρου: "Το γεφύρι στα Χτίσματα". Ζωγλοπιτικά Χρονικά", φύλλο 42
- Γριβέλλα Λάμπρου: " Πασιά, εφέντη μ', σουλτανούμ". "Ζωγλοπιτικά Χρονικά", φύλλο 44
- Γριβέλλα Λάμπρου: " Ζωγλοπιτική Παροικία Ζωγλοπιτών στην Κωνσταντινούπολη το 1550", " Καρδιτσιώτικα Χρονικά", τόμος XI 2009-05-29
- "ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ", τομ. 49, σελ. 129 κ.ε.
- Καλούσιου Δημητρίου: " Το Μασσούκι Ιωαννίνων". Τομ. Ι, σελ. 43 κ.ε.

Σημειώσεις

- Απογραφή τουρκικής διοίκησης 1454
- Θ.Η.Μ. τ. 25, σελ. 129-154 και " Ζωγλοπιτικά Χρονικά", φ.3, Ιούλιος 1987
- Ευγενίου Γιαννούλη του Αιτωλού Επιστολές. Έκδοση Φιλοσοφικής Σχολής Παν/μίου Θεσσαλονίκης. Γριβέλλας-Καραγιάννης-Κίσσας-Ντόλκερας: " Η ΡΑΧΟΥΛΑ" Ιστορία-Λαογραφία- Πολιτισμός, και "Ζωγλοπιτικά Χρονικά" αριθ. φ. 19, Ιούλιος 1987
- "Θεσσαλικό Ημερολόγιο" (Θ.Η.Μ.), τόμος 49, σελ. 129 κ.ε.
- Λάμπρου Γριβέλλα: " Η Ραχούλα...", σελ. 27.
- Βλέπε προηγούμενο κεφάλαιο
- Βλέπε προηγούμενο κεφάλαιο. Έγγραφο (μουγουρντι) του Αλή (20 Μαρτίου 1818)
- Βλέπε ολόκληρο το "μουγουρντι" σε προηγούμενο κεφάλαιο.
- Το πουργιά ως νομισματική μονάδα είχε πεντακόσια γρόσια, ήτοι πέντε τουρκικές λίρες. Τα 7 πουργιά ήταν 35 τουρκικές λίρες.
- Το έγγραφο της επιστολής κατατέθηκε από την καθηγήτρια του Πάντειου Πνευματικού Ελένη Γιαννακοπούλου, ως προσάρτημα της εισήγησής της στο συνέδριο που πραγματοποιήθηκε το 1995 στο "Ελληνικό Κέντρο Πολιτικών Ερευνών" του Πάντειου Παν/μίου, με θέμα: "Η Ευρυτανία κατά τους επαναστατικούς και μετεπαναστατικούς χρόνους (170 χρόνια από το θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη)". Η χρονολογία του εγγράφου (1810) ασφαλώς είναι λανθασμένη - ίσως το λάθος να έγινε κατά την αντιγραφή, αφού η διαταγή του Αλή για την υποχρεωτική παλι(ν)όστηση των Μασσουκιωτών στο χωριό τους εστάλη στις 20 Μαρτίου 1818.
- Καραγιάννη Βασίλη: " Η Ραχούλα", σελ. 159.

Αρχίζουμε από τα ...ψηλώματα.

1)Γεώργιος Πάνου Τσούτσουρας: Είχε γυναίκα τη Βάγγιω Δημητρίου Ζάιρα, μια θυγατέρα, τη Ρήνω που παντρεύτηκε τον Αλέξη Κωστή και τέσσερις γιους: το Χρήστο που παντρεύτηκε την Αλεξάνδρα Κώστα Κίσσα, το Φώτη που παντρεύτηκε τη δασκάλα Αγαθή Δημ. Γρυμπογιάννη, το Μήτηρο που παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στην Καρδίτσα και το Βασίλη που παντρεύτηκε την Κερασία και εγκαταστάθηκε στο Βόλο.

2) Λεωνίδας Δερματάς: Είχε γυναίκα τη Βασίλω Αθανασίου Νασιάκου, απέκτησε δυο γιους που πέθαναν σε νεαρή ηλικία και τέσσερις θυγατέρες: την Αυγένω που παντρεύτηκε στο Μακρυχώρι, την Αγόρω που παντρεύτηκε τον Αποστόλη Νάκα, τη Γιαννούλα που παντρεύτηκε το Βασίλη Αναστασίου Κωτσιαρίδη και τη Μαρία που παντρεύτηκε τον Κώστα Βάιου Βρέκο.

Κώστας Βρέκος

Η Μαρία απόχτησε τρία αγόρια και τρεις θυγατέρες: Ο Παντελής σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό ατύχημα το 1947, ο Νίκος παντρεύτηκε τη Μαριγούλα Χρήστου Γκορτσά, ο Λεωνίδας παντρεύτηκε τη Ζωή Αποστόλου Γκορτσά, η Αγόρω παντρεύτηκε το Βαγγέλη Φώτη Κωτσιαρίδη, η Βασίλω παντρεύτηκε τον Κώστα Λάμπρου Κελεπούρη και η Γιαννούλα το Γιώργο Παπαγεωργίου και εγκαταστάθηκε στο Λουτρό.

3)Βαγγέλης Αναστασίου Νασιάκος: Πρώτη γυναίκα του ήταν η Γιούλα Καραστεργίου από την Καστανιά, με την οποία απόχτησε δυο αγόρια: τον Κώστα και το Θανάση και μια θυγατέρα, τη Μαρία. Ο Θανάσης παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στην Καρδίτσα, ο Κώστας (χωροφύλακας) παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στο Βόλο και η Μαρία παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε και εκείνη στο Βόλο. Με τη δεύτερη γυναίκα του, τη Μαρία, απόχτησε δυο θυγατέρες και δυο αγόρια: τη Χρύσω που παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και τη Λένη που πέθανε σε νεαρή ηλικία. Τα αγόρια Βασίλης και Τάσιος είναι εγκατεστημένα στην Κέρκυρα.

Βαγγέλης Νασιάκος

4)Μήτηρος Πόλκος: Είχε ένα γιο, το Γιώργο (Γιωρούλη), και τρεις θυγατέρες: την Καλλιόπη που παντρεύτηκε το Στέργιο Ζαχαρή, την Ελένη που παντρεύτηκε το Σωτήρη Γριβέλλα και τη Ζωή που παντρεύτηκε το Βαγγέλη Τράντο και εγκαταστάθηκε στη Σέκλιζα. Ο Γιώργος Πόλκος παντρεύτηκε τηΡεντίνα, με την οποία απόχτησε τρία αγόρια, το Βαγγέλη, το Θανάση και το Μάρκο και δυο θυγατέρες, την Αγόρω και τη Σοφία. Ο Βαγγέλης (δάσκαλος) εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στο Σκοπευτήριο Καισαριανής την πρωτομαγιά του 1944, ο Θανάσης (έφεδρος ανθ/γός) σκοτώθηκε στον πόλεμο του 1940-41 και ο Μάρκος παντρεύτηκε τη Στεργιάνω Δημ. Γρυμπογιάννη, με την οποία απόχτησε δυο αγόρια, το Μιχάλη και το Θανάση και δύο θυγατέρες, τη Βικτώρια που παντρεύτηκε το Θωμά Μπέλλο και την Ελευθερία που πέθανε σε νεαρή ηλικία.

Μάρκος Πόλκος

5)Ζωή Δημητρίου Πόλκου: Η Ζωή, όπως γράφουμε παραπάνω, παντρεύτηκε το Βαγγέλη Τράντο και εγκαταστάθηκε στη Σέκλιζα. Όταν χήρεψε, πήρε τα δυο παιδιά της, το Βασίλη και τη Χρύσω και επέστρε-

Οι γειτονιές του χωριού

Ο ΖΑΪΡΟΜΑΧΑΛΑΣ

ψε στο πατρικό της, στο Ζωγλόπι, όπου έζησε το υπόλοιπο της ζωής της, σε δικό της σπιτικό. Ο Βασίλης παντρεύτηκε τη Βασίλω Δημ. Καραγιάννη, με την οποία απόχτησε δυο παιδιά: το Βαγγέλη που παντρεύτηκε με την Ελένη Ράππη και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και τη Ζωή που παντρεύτηκε το Χρήστο Κουτσιάφτη και εγκαταστάθηκε στην Καρυά Λοκρίδας. Η Χρύσω παντρεύτηκε τον Κώστα Πάνου Τσούτσουρα με τον οποίο απόχτησε τρία αγόρια: τον Αποστόλη, το Λάμπρο και το Νίκο και μια θυγατέρα, τη Φροσύνη, που παντρεύτηκε τον Δημήτριο Γεωργίου Μήτρα (ιερέα) και εγκαταστάθηκε στα Φάρσαλα. Ο Αποστόλης (υπάλληλος Εθν. Τράπεζας) παντρεύτηκε στα Φάρσαλα, όπου και εγκαταστάθηκε, ο Λάμπρος (ιερέας) εγκαταστάθηκε επίσης σε χωριό των Φαρσάλων και ο Νίκος παντρεύτηκε την Κιτρούλα Γ. Βρέκου και εγκαταστάθηκε στη Ραχούλα.

Βασίλης Τράντος

6) Κώστας Ζάιρας: Είχε γυναίκα την αδελφή του Κώστα Κίσσα με την οποία απόχτησε ένα γιο που πέθανε σε νεαρή ηλικία και μια θυγατέρα που παντρεύτηκε το Χρήστο Γρυμπογιάννη, που μπήκε γαμπρός.

7) Μήτηρος Ζάιρας:Αδελφός του προηγούμενου, ήταν επιστάτης στην περιοχή των Ζωγλοπιταίων και είχε τρεις θυγατέρες: Τη Βάγγιω, που παντρεύτηκε το Γιώργο Πάνου Τσούτσουρα, τη Βαία, που παντρεύτηκε το Λάμπρο Βαγγέλη Κατσιούλα, που μπήκε γαμπρός, και τη Βασίλω, που ήταν άτομο με ειδικές ανάγκες. Ο Λάμπρος Κατσιούλας είχε τρεις θυγατέρες και δύο αγόρια: την Παναγιώτα που παντρεύτηκε τον Αντώνη Παπαστεργίου, τη Σαββούλα που παντρεύτηκε το Φώτη Μήτρου Ράππη και τη Λίτσα που παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Τζαβέλλα από τα Κανάλια. Ο Δημήτρης (Τάκης) παντρεύτηκε την Ανδρομάχη Καταραχιά από το Δασοχώρι και έζησαν στην Καρδίτσα, και ο Θωμάς παντρεύτηκε τη Μίτσα και έζησαν στο Βόλο. Το 1930 ο Λάμπρος Κατσιούλας μετακόμισε στο αρχοντικό του Ζωγλοπιτή, το οποίο αγόρασε.

Βαία Μήτρου Ζάιρα-Κατσιούλα

8) Αθανάσιος Μανώλης: Αγόρασε το σπίτι του Λάμπρου Κατσιούλα το 1940. Ο Μανώλης ήταν από το Μαστρογιάννη και είχε γυναίκα την Αγόρω Αθανασίου Τίγκα. Απόχτησαν δυο αγόρια και δυο θυγατέρες: Το Γιάννη που παντρεύτηκε τη Γεωργία Βασιλείου Κωτσιαρίδη και τον Κώστα που παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Η Ζωή παντρεύτηκε το Γιώργο Δημητρό, χώρισε και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, και η Λίτσα παντρεύτηκε το Στέφανο Φέτισο.

9) Μήτηρος και Θεόδωρος Ζάιρας (αδέρφια): Ο Μήτηρος (Τσιμπούκας) είχε ένα γιο, τον Αποστόλη, που ξενιτεύτηκε στην Αμερική και δυο θυγατέρες: τη Σουλτάνα που παντρεύτηκε το Δημήτριο Γρυμπογιάννη και τη Μαρία που παντρεύτηκε το Μπαλατσό, στη Σέκλιζα.

Θεωδωρής Ζάιρας

Ο Θεόδωρος Ζάιρας είχε ένα γιο, το Φώτη και τρεις θυγατέρες: την Κωσταντώ που παντρεύτηκε τον Κώστα Τσιότρα, τη Ρήνω που παντρεύτηκε τον Πάνο Μ. Ζαχαρή και την Αγόρω

που παντρεύτηκε το Βαγγέλη Κίσσα. Οι προαναφερόμενοι Ζαϊραίοι είχαν και τρεις αδελφές: Η μία παντρεύτηκε στο Μαστρογιάννη το Χαφαγκούρα, η Αικατερίνη το Δημήτριο Καραγιάννη και η Παρασκευή το Σπύρο Κατσαρό. Ο Φώτης Θεωδωρής Ζάιρας παντρεύτηκε τη Γιαννούλα Ιωάννου Παπαδημητρίου και απόχτησε ένα γιο, τον Τάσιο που έγινε παπάς στην περιοχή Φαρσάλων, και μια κόρη, την Αθηνά που παντρεύτηκε τον παπα-Τάσιο Ζαχαρή.

10)Γρηγόρης και Σταύρος Κωστής (αδέρφια): Ο Γρηγόρης είχε γυναίκα την Πολυξένη Παπαστεργίου με την οποία απόχτησε δυο γιους, τον Αλέκο και το Μήτηρο και δυο θυγατέρες, την Ελένη και τη Ρήνω. Ο Αλέξης παντρεύτηκε την Ειρήνη Γ. Τσούτσουρα με την οποία απόχτησε ένα γιο, το Γιώργο και μια θυγατέρα, την Ευθαλία. Ο Γιώργος παντρεύτηκε τη Μαριγούλα Δημ. Τσιμάκη και η Ευθαλία τον παπα-Φώτη Αποστ. Βρέκο. Ο Μήτηρος Κωστής παντρεύτηκε τη Σπιριδούλα Γούλα Σιώκου με την οποία απόχτησε τρεις θυγατέρες. Η Ελένη παντρεύτηκε το Φώτη Καρλάφτη με τον οποίο απόχτησε δυο γιους, τον Τάσιο και τον Ταξιάρχη και η Ρήνω παντρεύτηκε το Γιάννη Γρυμπογιάννη με τον οποίο απόχτησε τρεις γιους: το Βασίλη, το Βαγγέλη και τον Αχιλλέα.

Γρηγόρης και Σταύρος Κωστής

11) Κώστας και Γιώργος Κοντακτής (αδέρφια): Είχαν και δυο αδερφές. Ο Κώστας Κοντακτής είχε δυο αγόρια, το Βαγγέλη που παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στο Λαγκαδά και το Βασίλη που παντρεύτηκε τη Μαρία Αχιλλέα Γρυμπογιάννη, με την οποία απόχτησαν ένα γιο, το Βαγγέλη και μια θυγατέρα, τη Βασίλω που τη σκότωσαν οι κλέφτες στην κατοχή. Ο Κώστας είχε και δυο θυγατέρες: τη Φώτω που παντρεύτηκε το Μιχάλη Κουμπούρα και την Ουρανία που παντρεύτηκε τον Αγαμέμνονα Κατσιούλα. Από τις αδελφές τους η Θεωδώρα παντρεύτηκε τον Κώστα Ράππη και η άλλη παντρεύτηκε στη Σέκλιζα. Ο Γιώργος Κοντακτής είχε δυο αγόρια, τον Ηλία που παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στην Καρδίτσα και τον Αποστόλη που παντρεύτηκε τη Σταυρούλα Σωτηρίου Βρέκου με την οποία απόχτησε δυο θυγατέρες, την Ελένη και τη Δημητρούλα και τρία αγόρια: το Λάμπρο, το Γρηγόρη και το Βασίλη. Η Ελένη παντρεύτηκε σε χωριό των Φαρσάλων και η Δημητρούλα παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στον Άγιο Ιωάννη Πηλίου. Ο Λάμπρος παντρεύτηκε τη Στέλλα Δημ. Νάκα, ο Γρηγόρης παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στο Βόλο και ο Βασίλης παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στο Ρέθυμνο Κρήτης.

Αποστόλης Κοντακτής

12) Τέλος, προέκταση του Ζαϊρομαχαλά πρέπει να θεωρηθεί και το σπίτι του Λάζαρου Τσιούκης ή Ζάχου, το οποίο μοίρασαν καθέτως οι δυο γιοι του Γιώργος και Χρήστος (Κίτσιος). Ο Γιώργος είχε δυο θυγατέρες, την Ανέτα που παντρεύτηκε το Λεωνίδα Καραγιώργο και την Αθηνά που παντρεύτηκε τον Κώστα Γεωργίου Βρέκο. Ο Χρήστος Τσιούκης είχε τέσσερις γιους: το Λάζαρο, τον Κώστα, το Θωμά και το Βασίλη και μια θυγατέρα. Το σπίτι εγκαταλείφθηκε από τους ενοίκους του και κατέρρευσε.

Γιώργος Ζάχος

Οι Ντάληδες

Η πρόσχαρη και φιλοπαίγιμονα διάθεση και εκδήλωση έχει καλλιεργηθεί ιδιαίτερα στους Απεραντίους και μάλιστα στα χωριά Βαλαώρα, Σιβίτσα, Τοπόλιανα και Χρύσοβα, όπου ... ακμάζουν οι περιήφοι Ντάληδες και τα "ντάλικα", οι άσωτες δηλαδή εύθυμες φάρσες τους. Είναι οι άνθρωποι που έβαλαν τον παπά καθάλα στο βόδι, κρέμασαν κουδούνι στον παλιό αστυνόμο, ανάγκασαν το δεσπότη να φύγει νύχτα από το χωριό τους κλπ.

Ένας από τους νεότερους δεσποτάδες της περιοχής Ναυπακτίας μολόγαγε ο ίδιος, πως, όταν παραπονέθηκε κάποτε στον πρόεδρο των Τοπόλιανων, γιατί δεν του 'στειλε αγωγιάτη (όπως είχε από πριν συμφωνηθεί) με δυο μουλάρια στη Φραγκίστα για να τον πάει στο χωριό του, πήρε την απόκριση:

-Άχ Δεσπότη μ'! Σε χίλιους διαόλους είπα (δηλαδή αγωγιάτες) κανέναν δεν ήθελε να 'ρθεί να σε πάρει!

Οι ίδιοι Ντάληδες ονομάζουν ειρωνικά το Δήμο τους (το Δήμο Απεραντίων), Δήμο Απενταριών και το νομό τους (Ευρυτανίας) Μιγάλη Βριτανία!

Εύθυμες Αγραφιώτικες ιστορίες

Μια έμμετρη σάτιρα...ψάλλει τα διάφορα χωριά τους μ' αυτούς τους στίχους:

Σπυρελιώτες κριαράδες
Λεοντίτες μασκαράδες.
Αρχοντες Κερασσιότες,
παλληκάρια οι Κουφαλιώτες,
τα σαΐνια οι Ελισιανίτες...
Λιάσκοβο καλό χωριό
Μπουκοβίτσα σκατ...
Βραγιανά κασιδιάρδοι,
στη Γρανίτσα κομπολόι(αργόσχολοι)
Στα Τοπόλιανα χαβάνι(λαθρέμποροι καπνού)
Βαλαώρα μουστακλήδες
Στη Σιβίτσα αντσακλήδες (άντσα-ποδαράδες).

Ιστορία ...σαρακατσάνικη

Κάποτε μια σαρακατσάνα, η Μήτραινα, κατηφόρισε

από τα κονάκια και πήγε- Κυριακή πρωί- να λειτουργηθεί στην εκκλησιά του χωριού. Εκεί άκουσε το εωθινό αναστάσιμο τροπάρι:

-Των αγγέλων ο Δήμος
κατεπλάγη ορών σε
εκ νεκρών λογισθέντα...
Έπιασε τον παπά, την ώρα που έβγαине από την εκκλησία, και του λέει:

-Άκ'σα να μνημονεύς του Δήμου τς Αγγέλους σκ'ίνι λουρί: Τς Αγγέλους ου Δήμους κι τς Αγγέλους ου Δήμους... Τι θέλ'ς να σι φέρου, να λες κι για του Μήτρου μ',για να τουν φ'λάει η Παναούλα απού πάσα κακό;

Ο παπάς εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία και την άλλη Κυριακή κελαηδούσε:

-Των αγγέλων ο Δήμος
κατεπλάγη ο Μήτηρος!

Από το βιβλίο: "Τ' Άγραφα της Πίνδου"
του Σεραφείμ Τσιτσά

ΚΑΡΑΜΠΟΚΟΥΚΙ ΣΤΟ ΠΑΛΑΙΟΖΩΓΛΟΠΙ

Του Βασίλη Καραγιάννη

Η λέξη καραμποκούκι φυσικά προκαλεί ξάφνιασμα σ' αυτούς που άγουν τη γεροντική ηλικία αφού τους φέρνει στη μνήμη μια άλλη περασμένη εποχή μιζέριας, φτώχειας και ανέχειας που στόχος κάθε οικογένειας ήταν το ψωμί. Γι' αυτό και συγκεκριμένα για την μπομποτά πάλευε και αγωνίζονταν ολόκληρη η οικογένεια χωρίς πολλές φορές οι άνθρωποι να επιτύχουν το στόχο και να γίνουν αυτάρχεις σε ψωμί. Για τους νέους ανθρώπους είναι μια άγνωστη και πρωτάκουστη λέξη που τους δημιουργεί απορία και άγνοια ως προς το περιεχόμενο αυτής και δικαιολογημένα θα ρωτήσουν τι σημαίνει η λέξη "καραμποκούκι".

Μιλάμε, φυσικά, για ένα είδος ψωμιού που παρασκευάζονταν από καλαμποκάλευρο (μπομποτά) αλάτι και νερό. Μέχρι το 1950 περίπου το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού τρέφονταν με ψωμί μπομποτάς κυρίως οι κάτοικοι της υπαίθρου και ιδίως οι ορεινοί πληθυσμοί. Το σπαρένιο, το καθάριο όπως το λέγαμε μόνο για δύο περίπου μήνες είχαμε τη χαρά να το γευόμαστε. Τους υπόλοιπους δέκα μήνες τρώγαμε μπομποτά και δοξασμένος ο Θεός, γιατί πολλές φορές έλειπε και αυτή.

Επειδή το ελληνικό καλαμποκό δεν μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες της εγχώριας κατανάλωσης εισάγαμε μεγάλες ποσότητες καλαμποκιού από την Ρουμανία για να καλύψουμε το έλλειμμα στο είδος αυτό. Οι τεράστιες εισαγωγές καλαμποκιού από τη χώρα αυτή έκανε μεγάλη εντύπωση και δημιούργησε στους κυβερνητικούς κύκλους αυτής απορία για το τι το κάνει τόσο καλαμποκό η Ελλάδα.

Λέγεται ότι κάποτε που ο Έλληνας Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος επισκέφθηκε τη Ρουμανία ρωτήθηκε τι την κάνει τόσο μεγάλη ποσότητα καλαμποκιού που εισάγει η Ελλάδα και ο Βενιζέλος τους απάντησε: "τρέφουμε πολλούς χοίρους". Στην εποχή της παντοδυναμίας της μπομποτάς ο ελληνικός λαός κόλλησε στον τότε Βασιλιά Γεώργιος Α' το παρατσούκλι "Μπομποτάς".

Στην εποχή της κυριαρχίας της μπομποτάς στην Ελλάδα καλλιεργούνταν μεγάλες εκτάσεις καλαμποκιού τόσο στα πεδινά όσο και στα ορεινά. Στο χωριό μας η καλλιέργεια ήταν ποτιστική και ξερική. Εάν έβρεχε η παραγωγή ήταν κάπως ικανοποιητική εάν όχι αλίμονο στη φτώχεια.

Το δεύτερο 15/θήμερο του Αυγούστου μερικά πρώιμα ξερικά καλαμποκία γίνονταν και η μπομποτά σε μικρές ποσότητες, κατ' αρχάς, έκανε την εμφάνισή της. Άλλωστε για το καραμποκούκι δεν χρειαζόνταν και πολύ αλεύρι.

- Αύριο θα σας φτιάξω και καραμποκούκι, έλεγε η μάνα μας. Εσείς να μάστε ξερά κλαδιά και πελεκούδια δένδρινα (δρυός). Την άλλη ημέρες όλοι ήμασταν στο πόδι για να απολαύσουμε αυτή τη "λιχουδιά". Στο Παλιοζωγλόπι ελάχιστα δένδρα υπήρχαν αφού εκεί κυριαρχεί ο έλατος και η καστανιά. Υπήρχε όμως, για μας τους κατωμαχαλιώτες, το άλσος της Αγίας Παρασκευής με πυκνά και θεόρατα δένδρα. Ο βαρυσχιμωνιάς κάποια κλωνάρια θα έσπαζαν ή κάποιο δένδρο ξηραίνονταν και κάποιος ξυλοκόπος το έκοβε με το τσεκούρι και έπαιρνε τα ξύλα. Άφηνε όμως αρκετά πελεκούδια (φρύγανα) που έφθαναν για το καραμποκούκι. Ξηρά κλαδιά και πελεκούδια τα είχαμε επισημάνει από μέρες και θα τα μαζεύαμε στην ώρα που θα χρειαζόνταν. Την άλλη ημέρα στοίβα από πελεκούδια και ξερά κλωνάρια περιέμεναν την ώρα που θα μετατρέπονταν σε μια πύρινη χόβολη.

Η κουζίνα μας, όπως όλες οι κουζίνες στο Παλιοζωγλόπι ήταν της ίδιας αρχιτεκτονικής. Ένας χώρος ολίγων τετραγωνικών μέτρων πλησίον της καλύβας ή του σπιτιού περιβαλλόμενος ημικυκλικά με ξηρολιθιά ύψους 40-50 εκ. Στο κυρίως μέρος όπου λειτουργούσε η φωτιά το δάπεδο ήταν στρωμένο με μεγάλες πέτρινες πλάκες. Βασικά εξαρτήματα η πυροστιά και η γάστρα. Παρά του ότι οι κουζίνες ήταν υπαίθριες ποτέ δεν εκδηλώθηκε έστω και μια πυρκαγιά. Ο κόσμος πρόσεχε και λάβαινε τα απαραίτητα μέτρα.

Η μεγάλη ώρα του καραμποκιού έφθανε. Μέσα στην καλύβα η μάνα μας ζύμωνε μια μικρή ποσότητα καλαμποκάλευρου χωρίς ζυμάρι. Μόνο με νερό και αλάτι. Έξω στην κουζίνα τα φρύγανα και τα δένδρινα κλωνάρια έπαιρναν φωτιά και μετατρέπονταν σε μικρό καμίνι. Αφού οι πέτρινες πλάκες λαμπάδιαζαν η μάνα μας με τη βοήθεια της λουπάτας μετατόπιζε τη χόβολη και σκούπιζε τις πλάκες με τα φροκάλια. Κατόπιν έβαζε πάνω στην πλάκα το ζυμάρι το πατούσε με τα χέρια της και του έδινε σχήμα κολούρας. Σκέπαζε την ακάλυπτη επιφάνεια με φύλλα καστανιάς, έριχνε στάχτη και κατόπιν χόβολη. Το καραμποκούκι άρχιζε σιγά-σιγά να ψήνεται και να σκορπάει γύρω του μια ευχάριστη μυρωδιά. Την κατάλληλη στιγμή το έβγαζε αφού το καραμποκούκι ψήνονταν καλά και έπαιρνε εκείνο το χαρακτηριστικό ρόδινο χρώμα. Το βάζαμε πάνω στην τάβλα για να κρυώσει λίγο και αρχίζαμε να το τρώμε. Το καραμποκούκι πήγαινε πακέτο με το τυρί όπως ο μπακαλιάρος με την σκορδαλιά. Τυρί φυσικά υπήρχε αφού είχαμε τόσες γίδες και όλη σχεδόν την ημέρα τρέχαμε κοντά να τις φυλάμε.

Το ευχάριστο αυτό τσιμπούσι σπάνια να επαναλαμβάνονταν μια ή δύο φορές κάθε καλοκαίρι. Το ζεστό καραμποκούκι και το αλμυρό τυρί ανέβαζαν τη δίψα μας στα ύψη. Το λαγήνι με το κρύο νερό του μπαλτά άλλαξε συνεχώς χέρια για να καταπραύνει τη δίψα μας.

Τέτοιες νοσταλγικές αναμνήσεις πώς να τις ξεχάσεις;

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Της Αθηνάς Γεωργουσάκη - Ντίνου

Η Εκκλησία μας στις 6 Αυγούστου εορτάζει τη δεσποτική εορτή της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος.

Ο Ιησούς πριν το Πάθος και την Ανάστασή Του πήρε τους αγαπημένους μαθητές του Πέτρο, Ιάκωβο και Ιωάννη και ανέβηκαν στο όρος Θαβάρ για να προσευχηθεί.

Ενώ ο Ιησούς προσευχόταν η εξωτερική μορφή του προσώπου Του έγινε διαφορετική γιατί έλαμψε σαν τον ήλιο και η ενδυμασία του έγινε λευκή και λαμπρή. Δύο άνδρες συνομιλούσαν μαζί του. Ήταν οι εκπρόσωποι της Παλαιάς Διαθήκης. Ο Ηλίας ως εκπρόσωπος των προφητών και ο Μωυσής ως ο κυριότερος εκπρόσωπος του νόμου.

Οι δύο άνδρες εμφανίστηκαν περιβεβλημένοι με δόξα και έλεγαν για την έξοδο και αναχώρηση του Ιησού από τούτο τον κόσμο που έμελλε σύμφωνα με τις προτυπώσεις του νόμου και τις προρρήσεις των προφητών να γίνει στα Ιεροσόλυμα.

Οι τρεις μαθητές (οι μάρτυρες της Καινής Διαθήκης) κοιμόταν. Εντός ολίγου όμως ξύπνησαν και είδαν την δόξα του Κυρίου και τους δύο άνδρες που έστεκαν μαζί του.

Ο Πέτρος είπε στον Ιησού να κάνουν πάνω στο Θαβάρ τρεις σκηνές πιστεύοντας πως ο Κύριος και οι Προφύτες είχαν ανάγκη από σκηνές και ότι η Μεταμόρφωση θα κρατούσε παντοτινά και έτσι ο σταυρικός θάνατος του Ιησού θα αποφευγόταν.

Λέγοντας αυτά ο Πέτρος σύννεφο σκέπασε τον Ιησού και τους δύο άνδρες. Οι μαθητές του Ιησού κυριεύθηκαν από θαυμασμό και φόβο γιατί αυτό το σύννεφο ήταν σημείο της παρουσίας του Θεού.

Από τη νεφέλη ακούστηκε φωνή που έλεγε "ούτος έστιν ο υιός μου ο αγαπητός. Αυτώ ακούετε". (Λουκάς Θ, 35)

Όταν ακούστηκε αυτή η φωνή ο Ιησούς βρέθη-

κε μόνος χωρίς τους δύο προφήτες. Οι μαθητές εσιώπησαν και δεν ανέφεραν σε κανέναν τίποτα απ' όσα είχαν δει γιατί υπήρχε φόβος να προκληθεί σφοδρή αντίδραση από τους εχθρούς του Κυρίου.

Η εορτή της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος δεν είναι μόνο μία βεβαίωση για τη θεότητα, τη δύναμη και τη δόξα του Χριστού που δόθηκε στους τρεις μαθητές για να τους στηρίξει προκειμένου σε λίγο να γίνουν μάρτυρες της συλλήψεως, των εμπαιγμών, του πάθους, του θανάτου Του και να τους προβεβαιώσει για το γεγονός της Αναστάσεως. Είναι συγχρόνως και κυρίως η προαπόλαυση της δόξας, του ακτίστου φωτός της θεότητας του Χριστού. Είναι επί πλέον η εικόνα της θεώσεως του ανθρώπου όπως θα εμφανισθεί στο τέλος των αιώνων.

Μακάρι ο μεταμορφωθείς Χριστός να λάμψει και στις καρδιές μας τον αιώνιο φωτισμό του ενδόξου προσώπου Του όπως λέγει και το απολιτικό της εορτής: "Μεταμορφώθηκε εν τω όρει Χριστέ ο Θεός δεξιάς τοις μαθηταίς σου την δόξαν σου καθώς ηδύνατο. Λάμπσον και ημίν τοις αμαρτωλοίς το φως σου το αίδιον πρεσβείας της θεοτόκου φωτόδοτα, δόξα σοι".

Το χωριό μας τα τελευταία χρόνια έχει την ευλογία να εορτάζει την εορτή της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος σ' ένα μικρό γραφικό και περικαλλή ναό στην Κούλια Ιτάμου. Ο Ιερός Ναός της Μεταμόρφωσης περατώθηκε με την συμβολή των ευσεβών και φιλότιμων χωριανών μας. Φέτος υπολογίζεται ότι θα ολοκληρωθεί και η αγιογράφηση του εσωτερικού του ναού.

Η προσέλευση των προσκυνητών κατά την πανηγυρική θεία λειτουργία κάθε χρόνο αυξάνεται με προσκυνητές τόσο από τα γύρω χωριά όσο και από την Καρδίτσα.

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ (Στην Ελλάδα και στον κόσμο)

Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως πίσω από το θρόισμα των φύλλων ή το κελάρυσμα του νερού στο ρυάκι υπήρχε ένας Θεός. Με την επικράτηση του Χριστιανισμού οι δοξασίες αυτές χάθηκαν. Έμεινε όμως ένα κενό - αυτό το κενό προσπάθησαν να το αναπληρώσουν με τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες. Ο κόσμος πιστεύει στο μάτι, γι' αυτό σε κάθε σπίτι, δίπλα στο εικονοστάσι υπήρχε και υπάρχει ακόμα ένα μπουκαλάκι με άγισμα και μ' αυτό ράντιζαν τον ματιασμένο άνθρωπο ή ζώο.

Στο χωριό μας ο Π.Τ. μπορούσε να γκρεμίσει κολοκύθι που κρεμόταν στο φράχτη ή να σκάσει ένα ζώο - πίστευαν πολύ επίσης στα όνειρα. Αν έβλεπαν στον ύπνο τους καρύδια, λόγια θα έμπαιναν στο σπίτι. Αν έβλεπαν ότι έφτιαχναν σπίτι, κακό σημάδι - τάφο φτιάχνεις. Αν άκουγαν πυροβολισμό χαμπέρι θα ερχόταν στο σπίτι. Χαρά μεγάλη ήταν το λάλημα του κούκου - "Αφού άκουσα και φέτος τον κούκο δεν θα πεθάνω" έλεγαν οι μεγάλης ηλικίας άνθρωποι - όταν η γάτα νίβεται και κοιτάζει προς τον νοτιά θα βρέξει. Όταν τα μεγάλα ζώα παίζουν θα έχουμε βροχή. Αν τα γιδοπρόβατα τινάζονται θα έχουμε χειμώνα. Αν η κουκουβάγια λαλάει κακό σημάδι κάποιος θα πεθάνει. Αν το φεγγάρι έχει κύκλο περιμένουμε βροχή. Αν η κότα λαλάει σαν πετεινός κακό σημάδι - θάνατος θα πέσει στο σπίτι γι' αυτό και τη σφάζουν. Αν η κότα τινάζεται μπροστά στην πόρτα περιμένουμε μουςαφίρη. Αν το σκυλί ουρλιάζει σημαίνει ότι σε κάποιον άνθρωπο του σπιτιού θα συμβεί κάτι κακό. Αν οι σπίθες από την πυροστιά πηγαίνουν προς τα μέσα χρήματα θα μπουν στο σπίτι - αν φεύγουν προς τα έξω θα έχουμε έξοδα. Αν σε κάποιον απείρισον απότομα τα μαλλιά του ή αλλάξει χρώμα το δέρμα του σώματος του, κοιμήθηκε ή πάτησε σε μέρος όπου είναι θαμμένος θησαυρός.

Πίστευαν και πιστεύουν ότι υπάρχουν στοιχειωμένοι τόποι, ακούνε το αίμα να σκουίζει από αδικοσκοτωμένο άνθρωπο ή τους ακολουθεί ένα σκυλί και όταν φτάσουν σε έναν ορισμένο τόπο, το σκυλί τους προπερνάει, το βλέπουν και αμέσως χάνεται. Άλλοι λένε ότι είδαν καλόγηρο κρεμασμένο σε πλάτανο. Πολλές τέτοιες δοξασίες τις διαδίδουν επίτηδες ορισμένοι άνθρωποι για να μην κυκλοφορούν άνθρωποι τη νύχτα για να μπορούν αυτοί να κάνουν τη δουλειά τους χωρίς μάρτυρες. Στην Αγγλία οι ναυτικοί (όπως γράφει το περιοδικό Γρίφος) ακόμα και σήμερα διηγούνται μια παράδοση - Πριν από εκατό περίπου χρόνια τα πληρώματα δεν ταξίδευαν ημέρα Παρασκευή γιατί τη συνέδεαν με ατυχήματα και ναυαγία. Η κυβέρνηση για να σταματήσει αυτή τη δεισιδαιμονία και να πείσει τους ναυτικούς να ταξιδεύουν και τη μέρα αυτή αποφάσισε να κατασκευάσει ένα καινούργιο πλοίο - Η κατασκευή άρχισε ημέρα Παρασκευή, καθελκύστηκε ημέρα Παρασκευή, πήρε το όνομα Παρασκευή, η επιλογή του πληρώματος έγινε ημέρα Παρασκευή και ο πλοίαρχος ονομαζόταν Παρασκευάς. Το πλοίο ξεκίνησε για το παρθενικό του ταξίδι ημέρα Παρασκευή και 13 του μηνός, αλλά δεν επέστρεψε ποτέ στο λιμάνι και κανείς δεν έμαθε ποτέ τι έγινε.

Η στατιστική λέει πως τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν σ' αυτή τη δεισιδαιμονία, αλλά και σε πολλές άλλες που συνδέονται με την τύχη και την ατυχία. Κάποιοι με τα βιβλία τους μας συμβουλεύουν τι πρέπει να κάνουμε για να μην προκαλούμε την τύχη μας αυτές τις δύσκολες μέρες. Δυο - τρεις φορές το χρόνο συμπίπτει Παρασκευή και 13

(το 2006 εκτός από τις 13 Ιανουαρίου είχαμε και στις 13 Οκτωβρίου. Το 2009 έχουμε τρεις φορές Παρασκευή και 13: στις 13 Φεβρουαρίου, στις 13 Μαρτίου και στις 13 Νοεμβρίου).

Στην Ανατολή δεν παντρεύονται ημέρα Παρασκευή γιατί πιστεύουν ότι θα μείνουν άτεκνοι. Στη Γαλλία δεν κάθονται στο τραπέζι για φαγητό 13 άτομα γιατί πίστευαν ότι ένας απ' αυτούς θα πεθάνει. Στη Σουηδία στα μέσα μεταφοράς δεν κάθονται στη θέση 13. Πολλά ξενοδοχεία δεν έχουν δωμάτιο με τον αριθμό 13. Στην Ιταλία δεν αγοράζουν λαχείου που λήγει σε 13. Μια έρευνα που έγινε στην Αγγλία για να διαπιστωθεί αν πράγματι η Παρασκευή και 13 είναι μια μέρα πιο επικίνδυνη από τις άλλες, παρακολουθούσαν τους κεντρικούς δρόμους για τρία χρόνια. Το συμπέρασμα ήταν: όταν συνεπίπτε Παρασκευή και 13 πολλοί οδηγοί άφησαν τα αυτοκίνητα στα σπίατα του και τα δυστυχήματα αυξήθηκαν κατά 52%.

Οι ρίζες βρίσκονται πολύ βαθιά στο χρόνο. Τον 18^ο αιώνα είχε πολλούς υποστηρικτές στην Αμερική και με το έργο "Παρασκευή και 13" βοήθησαν να εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο. Οι πρώτοι χριστιανοί θεωρούσαν τη μέρα καταραμένη γιατί Παρασκευή σταυρώθηκε ο Χριστός και γιατί στο Μυστικό Δείπνο μαζί με τον Ιούδα κάθονταν 13 άτομα. Πιο παλιά ακόμα οι αρχαίοι λαοί της Μέσης Ανατολής έκαναν τις δημόσιες εκτελέσεις ημέρα Παρασκευή. Πριν από 5.000 χρόνια οι Σουμέριοι είχαν ένα ημερολόγιο 12 μηνών με 30 ημέρες. Για να καλύψουν τη διαφορά κάθε 7 χρόνια πρόσθεταν τον 13^ο μήνα που ήταν μικρής διάρκειας, τον εμβόλιμο όπως τον ονομάζαν, και τον θεωρούσαν μήνα ατυχών και ατυχημάτων. Το γνωστό αεροπορικό δυστύχημα που έγινε στις Άνδεις όπου οι επιζήσαντες για να επιβιώσουν έφαγαν τις σάρκες των νεκρών έγινε το 1972 ημέρα Παρασκευή και 13.

Στο Μυστικό Δείπνο παρακάθισαν 13 άτομα, ένα από αυτά έπρεπε να πεθάνει. Την επόμενη Παρασκευή σταυρώθηκε ο Χριστός (Εφημερίδα "Η Σφήνα", 13-2-2009). Παρασκευή, ο Αδάμ και η Εύα έφαγαν τον απαγορευμένο καρπό. Σύμφωνα με τη μουσουλμανική παράδοση Παρασκευή έγινε ο κατακλυσμός του Νώε. Αντίστοιχα το 13^ο κεφάλαιο της αποκάλυψης αναφέρεται στα θηρία και στον Αντίχριστο, ο αριθμός 13 φιγουράρει στην κάρτα του Ταρό που συμβολίζει τον θάνατο και πολλές άλλες συγκυρίες φέρνουν τον αριθμό 13. Εμείς εδώ στην Ελλάδα, γράφει το περιοδικό "Χαλαρά", έχουμε την Τρίτη.

Οι λαογράφοι την θεωρούν ξενόφερτη μόδα. Η παράδοση μας θεωρεί γρουσουζίκη ημέρα την Τρίτη γιατί Τρίτη και 13 μπήκαν οι σταυροφόροι στην Κωνσταντινούπολη και τη λεηλάτησαν το 1204. Τρίτη 29 Μαΐου 1453 έπεσε η πόλη στα χέρια του Μωάμεθ Β' Πορθητή. Από τότε γιορτές και γλέντια δεν γίνονται Τρίτη και 13 και τα σπιτικά παραμένουν κλειστά για τους επισκέπτες και δεν παίρνονται σοβαρές αποφάσεις. Τελικά το μόνο 13 που θεωρείται καλό είναι ο δέκατος τρίτος μισθός των εργαζομένων.

Βοηθήματα:

1. Κάμπα: "Λαογραφικά Αργιθέας"
2. Περιοδικό "Γρίφος"
3. Εφημερίδα "Η Σφήνα"
4. Περιοδικό "Χαλαρά"

Θωμάς Κίσσας

Από το βιβλίο του Άγγελου Ζαχαρόπουλου ΤΑ ΤΑΡΑΓΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ 1940-1950

ΤΑ ΑΔΟΥΛΩΤΑ ΑΓΡΑΦΑ

Ο Πουκεβίλ, γενικός πρόξε-νος της Γαλλίας στην αυλή του Αλή πασά, στα Γιάννενα επί Μεγάλου Ναπολέοντος, επισκέφθηκε τα Άγραφα στις αρχές του 1800 και στο βιβλίο του "Ταξίδι στην Ελλάδα", τομ. 4, βιβλ. 12, κεφ. 7, γράφει: "Δάση μεγαλοπρεπή, φύση επιβλητική, διαμορφώνουν το χαρακτήρα των βουνών και των οριζώντων της αρχαίας αυτής χώρας των Ελλήνων, που τώρα έγινε άσυλο των καταπιεζόμενων απογόνων. Τέτοια είναι στο σύνολό της η περιοχή των Αγράφων".

Στι ίδιο βιβλίο γράφει: "Ένα πλήθος από χωριά που κατοικούνται από Έλληνες καθαρής ράτσας, των οποίων οι ρωμελέες οικογένειες φαίνονται σαν να έχουν παραμείνει εκεί ως φρουροί, ανάμεσα σε ό,τι απόμεινε από τις ξεχασμένες, μέσα στις κακοτυχίες, επάλξεις, για να τεκμηριώσουν και να διεκδικήσουν, όταν έλθει ο χρόνος που έχει γράψει η μοίρα, τα δικαιώματα των Ελλήνων πάνω στο ιερό έδαφος της πατρίδας τους".

Στην καθαρότητα της ράτσας αναφέρεται και ο Φίνλεϋ (Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, μεταφρ. Αλίκης Γιωργούλη, τομ. Α', σελ. 43): "Ο πληθυσμός των Αγράφων είναι καθαρά ελληνικός, χωρίς τις επιμειξίες των Βουλγάρων, των Αλβανών και των Βλάχων που έχουν παρεισφρήσει στις γειτονικές περιοχές. Έχουν αντισταθεί με επιτυχία στο μεγάλο σλαβικό εποικισμό της Ελλάδος". Και προσθέτει: "Στα Άγραφα οι Έλληνες έχουν διαμορφώσει χαρακτηριστικά ελευθέρων ανθρώπων, τους διακρίνει δε τέτοιο θάρρος και πνεύμα ανεξαρτησίας, που δεν συναντά κανείς στον ίδιο βαθμό στην υπόλοιπη Ελλάδα". Την τελευταία διαπίστωση του Φίνλεϋ επιβεβαιώνει και ο Πουκεβίλ, γράφοντας για τους κατοίκους των Αγράφων: "Ψηλοί, καλοκαμωμένοι, γεμάτοι ενέργεια, αυτή που χαρίζει ο ζωογόνος αέρας των βουνών. Μαζί με το γάλα της μάνας τους, θηλάζουν και μια υπερηφάνεια που τους καθιστά ικανούς να αποτρέπουν κάθε απόπειρα επιβολής τυραννίας".

Το αδούλωτο πνεύμα των κατοίκων των Αγράφων επιβεβαιώνεται από συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα. Το πρώτο αναφέρεται στην περίοδο του Πελοποννησιακού Πολέμου και το δανείζομαι από το θαυμάσιο βιβλίο του Μάρκου Γκιόλα, Ιστορία των αρχαίων Ευρυτάνων. Η εξιστόρηση βασίζεται στο Θουκυδίδη. Σύμφωνα με αυτή, οι Αθηναίοι το 426 π.Χ. υποκινούμενοι από τους πιστούς συμμάχους τους Μεσσηνίους της Ναυπάκτου, οι οποίοι είχαν εκδιωχθεί από τους Σπαρτιάτες και οι Αθηναίοι τους εγκατέστησαν στη Ναύπακτο, επιχείρησαν να θέσουν υπό την κηδεμονία τους την Αιτωλία, στην οποία περιλαμβάνονταν και τα σημερινά Άγραφα.

Στην αρχή της επιχείρησης, που τη διηύθυνε ο στρατηγός Δημοσθένης, η προέλαση των Αθηναίων υπήρξε ακώλυτη, όσο οι προσβάσεις ήταν εύκολες. Όταν όμως ο στρατός του Δημοσθένη προχώρησε στη δύσβατη ορεινή περιοχή, όπως είναι εκείνη των Αγράφων, υπέστη πανωλεθρία. Γράφει σχετικά ο Θουκυδίδης: "Οι Αιτωλοί, ευκίνητοι σαν τα ζαρκαδία, άνθρωποι ποδώκειες(Σ.Σ. γρήγοροι στα πόδια) και ψηλοί, χτυπούν τους Αθηναίους και τους συμμάχους τους από όλες τις πλευρές. Πρώτα διαλύεται το σώμα των τοξοτών και πέφτει νεκρός ο επικεφαλής τους ταξίαρχης". Με ιδιαίτερη σφοδρότητα επιτίπουν κατά των Μεσσηνίων, που τους θεωρούν υπεύθυνους για την εισβολή των Αθηναίων στη χώρα τους: "δια την των Αθηναίων επαγωγήν". Στη μάχη φονεύεται και ο οδηγός των Μεσσηνίων, ο Χρόμων. Η κύρια δύναμη του στρατού υποχωρεί και τρέπεται σε άτακτη φυγή. Ο πανικός στις τάξεις των οπλιτών είναι πλήρης. Πολλοί φονεύονται κατά την οπισθοχώρηση. Άλλοι εισέρχονται σε χαράδρες, η τοποθεσίες χωρίς διέξοδο και εξολοθρεύονται μέσα σ' αυτές: "εσπίπτοντες εις τε χαράδρας ανεκβάτους και χωρία ων ουκ ήσαν έμπειροι διεφθίροντο". Τους περισσότερους που χάνουν το δρόμο κι εγκλωβίζονται μέσα σε δάση χωρίς έξοδο, τους καίνε ζωντανούς: "τους δε πλείους των οδών αμαρτάνοντας και εις την ύλην εσδερομένους, όθεν διεξοδοι ουκ ήσαν, πυρ κομισάμενοι περιενετίμπρασαν".

Άγγελος Ακριβάκης, αρχισέλιγας. Παππούς εκ μητρός του Α.Ζαχαρόπουλου

Περίληψη του προηγούμενου

[Στο προηγούμενο με αριθμό 70 φύλλο των "Ζ.Χ." δημοσιεύτηκε το μέρος που περιλαμβάνει τις οικογένειες: Δερματά Αθανασίου, Τσιμάκη Παναγιώτη, Βρέκου Βαγγέλη, Καραγιάννη Βσίλη, Καραγιάννη Γιώργου, Κουμπούρα Κώστα, Δερματά Δημητρίου, Τσιμάκη Κωνίνου, Τσιμάκη Θωμά και Ζάχου Λάζαρου]

9) Κατσιούλας Αποστόλης του Χρήστου (πρώτος ξάδερφός μου). Αυτός είχε την καλύβα και τα μαντριά του στο διάσελο του Κατσιούλα, μεταξύ Κούλιας και λόφου Παλιομάντρια. Είχε μερικά πρόβατα και πολλά παιδιά: Το Χρήστο, τον Παναγιώτη, την Κούλα, τη Σταμάτω, τη Χρυσούλα και τη Ροζέτα.

10) Κατσιούλας Κωνσταντίνος του Ευαγγέλου, αδελφός του πατέρα μου. Είχε ένα πέτρινο σπίτι, ισόγειο και πρώτο όροφο και μια μεγάλη καλύβα που έβαζε τα ογδόντα και πλέον γιδοπρόβατά του και ένα μουλάρι. Ήταν παντρεμένος με την Κατερίνη Τσιάκη και είχε δυο αγόρια και δυο κορίτσια, το Βασίλη, τη Δήμητρα, τη Μερρόπη και το Βαγγέλη. Σήμερα ζει μόνο ο Βαγγέλης. Ο Κώστας είχε και δεύτερο σπίτι και μαντριά στη Δραμπάλα, κοντά στο Πετροβούνι. Εκεί πήγαινε με τα πρόβατα την άνοιξη και το Φθινόπωρο. Το καλοκαίρι ανέβαινε στον Γιώτη, όπου είχε κτήμα και πέτρινο σπίτι, σκεπασμένο με πλάκες. Εκεί καλλιεργούσε και πατάτες, φασόλια και άλλα, γιατί είχε δικό του νερό. Όταν μεγάλωσαν τα παιδιά του παντρεύτηκαν και έκαμαν δικές τους οικογένειες, εκτός από το Βασίλη, που ήταν ανάπηρος.

11) Κατσιούλας Αγαμέμνων (Γραμέας). Ο πατέρας μου είχε ένα πετρόχτιστο ισόγειο σπίτι, σκεπασμένο με κεραμίδια και δυο μεγάλες καλύβες σκεπασμένες με βάλτο. Στη μια έβαζε τα πρόβατα και στην άλλη το μουλάρι και το γαϊδουράκι. Εκεί έβαζε και τα τρόφιμα, πατάτες, κρεμμύδια, βαρέλια με κρασιά, τυριά και στο βάθος έβαζε το άχυρο. Ο πατέρας μου είχε 60-70 γιδοπρόβατα. Ήταν παντρεμένος με την Ουρανία Κοντακτική και είχε τρία παιδιά: Το Γιώργο, την Αθηνά και εμένα. Σήμερα μόνο εγώ είμαι στη ζωή.

Εκτός από το σπίτι, δίπλα υπήρχε το χαγιάτι, όπου η μάνα μου είχε σημεμένο τον αργαλειό και το νοικοκυριό της (ψησιμο ψωμιού, πίτες, μαγειρέματα κλ.π.). Ο πατέρας μου είχε και δεύτερα μαντριά στην Ιτίτσα. Εκεί πηγαίναμε την άνοιξη και το Φθινόπωρο. Το καλοκαίρι πηγαίναμε στον Ίταμο, στου Γιώτη.

Πιο πάνω από το σπίτι μας ήταν το μελισσομάντρι, σε χώρο περί το ενάμισι στρέμμα και με αρκετές κυψέλες, πάνω από εκατό. Τα μελίσσια ήταν του παππού μας, αλλά, όταν τα τρυγούσαμε, μοιράζαμε το μέλι στα τρία, ένα μέρος του παππού, ένα του πατέρα μου και ένα του θείου μου του Κώστα. Ο παππούς έμενε ένα χρόνο σε μας, ένα στο μπάρμπα μου τον Κώστα. Τα σπίτια τα δικά μας και του μπάρμπα μου ήταν στο κύριο κτήμα της Κούλιας και τα χωρίζε ένα λαγκαδάκι.

Ο αδελφός μου ο Γιώργος πήγε υπάλληλος στο Υπουργείο Δικαιοσύνης (φύλακας φυλακών), είχε παντρευτεί την Ερασμία Κουμπούρα και έκαμε τρία παιδιά: Τη Βαγγελίτσα, τον Αγαμέμνονα και τον Κώστα. Έμενε μόνιμα στα Τρίκαλα, όπου είχε δικό του σπίτι. Η αδελφή μου Αθηνά παντρεύτηκε στη Σέκλιζα τον Τάσιο Καλυβιώτη και έκαμε τρεις κόρες: Την Άννα, την Αγόρω και την Ελένη. Εγώ ο Παναγιώτης πήγα στη χωροφυλακή, παντρεύτηκα την Ελένη Καραλή και έχω δυο παιδιά, την Έλλη και τον Αγαμέμνονα, έκαμα δικό μου σπίτι στη Νέα Σύμωρη Αττικής και μένω εδώ μαζί με τα παιδιά και τα εγγόνια μου

12) Οι Καλαμαραίοι. Απέναντι από τα σπίτια και τα μαντριά των Κατσιουλαίων, στην περιοχή Κουτσούρου Αμαράντου (Ματρογιάννη) ήταν δυο συγγενικές οικογένειες: α) Του Γιαννάκη Καλαμάρα, που είχε παιδιά τη Φώτω, το Γιώργο, τον Ηλία και το Βασίλη και β) του Βαγγέλη Καλαμάρα, που είχε παιδιά τον Κώστα, την Αγόρω, το Χρήστο και τη Βασίλω. Οι δυο αυτές οικογένειες είχαν από λίγα γιδοπρόβατα, από έναν γαϊδάρο και από ένα ζευγάρι βόδια, που όργωναν τα δικά τους χωράφια.

Όλες οι οικογένειες του Ζωγρί και οι δυο των Καλαμαραίων ζούσαν αρμονικά και αποτελούσαν μια μεγάλη οικογένεια. Σπίτια και καλύβες ποτέ δεν τα κλειδωναν, στα χωράφια των άλλων ποτέ δεν έβρισκαν ξένα γιδοπρόβατα. Όλα πήγαιναν καλά μέχρι το καλοκαίρι του έτους 1947, όταν ο στρατός μετέφερε ολόκληρη την κοινότητα Ραχούλας και τον οικισμό στα πεδινά χωριά και στην Καρδίτσα, λόγω του ανταρτοπολέμου. Άπαντες οι γεωργοκτηνοτρόφοι του οικισμού Ζωγρί έχασαν την κινητή τους περιουσία (πρόβατα, γίδια, άλογα και γαϊδουράκια), αλλά και τη ακίνητη (σπίτια, καλύβες και αχυρώνες) από μεγάλη καταστροφική πυρκαγιά. Μετά τον επαναπατρισμό τους το 1950, δεν γνωρίζω, αν επέστρεψαν όλοι, γιατί εγώ ήμουν μακριά.

Από τη νεανική μου ζωή στο Ζωγρί θα σας αναφέρω ορισμένα γεγονότα και περιστατικά από τον τρόπο που ζούσαν και δρούσαν οι κάτοικοι του οικισμού. Το χειμώνα οι γυναίκες ασχολούνταν, ε-

Τ Ο Ζ Ω Γ Ρ Ι

κτός από το νοικοκυριό, με το πλέξιμο (κάλτσες, πουλόβερ κ.ά.), με το γνέσιμο του μαλλιού και με τον αργαλειό. Οι ενδυμασίες των ανδρών και γυναικών, εκτός από τα εσώρουχα και τα πουκάμισα, ήταν ίδιας παραγωγής (κάπες, σάκοι και παντελόνια, φούστες και ζακέτες).

Του Παναγιώτη Κατσιούλα

Οι άνδρες, εκτός από τη φύλαξη των γιδοπρόβατων, κόβανε στο δάσος ξύλα και τη επομένη τα πήγαιναν στην Καρδίτσα και τα πουλούσαν(τα λεγόμενα γουμαρόξυλα) και έπαιρναν λίγο λάδι, μακαρόνια, ρύζι κ.λ.π.. Την άνοιξη οι τσοπάνηδες, όταν χώριζαν τα θηλυκά αρνιά και κατσίκια από τις μανάδες τους, σμίγανε τα κοπάδια τους δυο και τρεις κτηνοτρόφοι μαζί και χώριζαν τα γαλάρια από τα στέρφα. Αρχές Ιουνίου που κόβανε τα χορτάρια από τα λιβάδια τους, κάνανε θυμωμένες γιατί στις καλύβες δεν επαρκούσε ο χώρος. Επίσης κόβανε φουντωνές κλάρες με καλά φυλλώματα δέντρου και τα κάνανε κι εκείνα θυμωμένες για το χειμώνα.

Στο θερισμό και αλωνισμό του σιταριού, καθώς και στο ξεφλούδισμα και στούμπισμα του καλαμποκιού βοηθούσε ένας τον άλλο. Χέρσα βοσκοτόπια και λιβάδια ήταν του Μαυρογιάννη, η Ιτίτσα, τα Βλαχοκόνακα και το Πλαστανάκι. Εκεί τα κοπάδια τη ημέρα σμίγανε σ' ένα μεγάλο κοπάδι, οι τσοπάνηδες ήταν φιλικοί και για να περνά η ώρα τους, παίζανε πόττε τη "γουρούνα" και πόττε την "τσιλίκα".

Για να πάνε τα γιδοπρόβατα απέναντι στου Μαυρογιάννη έπρεπε να περάσουν το ποτάμι. Επειδή όμως δεν υπήρχε ανοιχτό πέρασμα, κάναμε ξύλινα γεφύρια, ένα κοντά στου Θανάση Δερματά, άλλο στη Σμίξη και άλλα δυο, ένα στο ποτάμι του Κρυμμένου και ένα στο ποτάμι του Κούτσουρου. Πολλές φορές όμως, όταν τα ποτάμια φούσκωναν, παράσερναν τα γεφυράκια.

Την ημέρα των Χριστουγέννων που σφάζανε τα χοιρινά, μαζεύονταν οι άνδρες, δυο και τρεις και τα σφάζανε. Θυμάμαι μια χρονιά (ήμουν εννέα χρονών), όταν ήρθε η σειρά να σφάξουν το γουρούνι του πατέρα μου, το χιόνι ήταν περίπου τριάντα εκατοστά και ο πατέρας μου ξεχιόνιζε τη αυλή. Η μάνα μου πήγε και έβγαλε το γουρούνι από το κουμάσι και το έφερε στη αυλή. Εκεί του έδωσε λίγο καλαμπόκι και ο μπάρμπα μου ο Κώστας σημάδεψε με κάρβουνο στο μέτωπο του γουρουνού και το πυροβόλησε. Η σφαίρα δεν το βρήκε στο κεφάλι, αλλά στο αυτί, το γουρούνι το 'βγαλε στα πόδια προς τα επάνω, μέσα στο λιβάδι και τέσσερα άτομα τρέχανε από πίσω, σε απόσταση τριάντα μέτρων περίπου. Το έφτασε ο μπάρμπα μου και το πυροβόλησε στο αρζαύτι και έτσι νεκρό το σύρανε και το έφεραν στην αυλή, αλλά σχηματίστηκε ένα αυλάκι από αίμα μέσα στο χιόνι. Τη νύχτα το χιόνι πάγωσε και έτσι το κόκκινο αυλάκι έμεινε εκεί χαραγμένο πάνω από δέκα μέρες.

Ο μπάρμπα μου ο Κώστας είχε ένα γραμμόφωνο (βαλίτσα) και καμιά εικοσαριά δίσκους με τραγούδια: συρτά, καλαματιανά, τσάμικα και την καραγκούνα. Όποτε είχε κέφι, μας καλούσε, μαζεύονταν πολλοί: οι Καλαμαραίοι, ο Θωμάς Τσιμάκης, ο Κώστας Κουμπούρας και η οικογένεια του πατέρα μου. Άλλος πήγαινε λουκάνικα, άλλος τσίπουρο, άλλος κρασί και άλλοι πίτες και κάναμε γλέντι μέχρι το πρωί.

Όλοι οι κάτοικοι του συνοικισμού, εκτός από τα σπίτια που είχαν στο Ζωγρί, είχαν σπίτια και στο χωριό, στη Ραχούλα και στο Παλιοζωγλόπι. Στο τελευταίο τα σπίτια ήταν πέτρινα και σκεπασμένα με πλάκες. Εκεί καλλιεργούσαν και τους κήπους με φασόλια και πατάτες και στις άκρες των κήπων είχαν καρυδιές. Επίσης είχαν κτήματα στην Ιτίτσα, στα Βαρκά, στο Στενό, στον Ξηρόκαμπο, στα Χάνια και στη Κοτρώνα. Ακόμα είχαν αμπέλια, άλλος στην Καρούτα, άλλος στα Παλιοκάλυβα και στις Φτελιές και στις άκρες των αμπελιών υπήρχαν πολλές συκιές.

Στη κορφή, στα Μνήματα, επάνω από το σπίτι του Κώστα Κουμπούρα, ο δραγάτης (φύλακας αμπελιών)έφτιαχνε κάθε χρόνο τη δραγασιά (παρατηρητήριο). Επίσης θυμάμαι, όταν εγώ πήγαινα στο Δημοτικό, πολλές φορές συναντιόμασταν στο διάσελο του Ζάχου με τα παιδιά από το Κούτσουρο, που ήταν περίπου δώδεκα έως δεκαπέντε. Εμείς από το Ζωγρί ήμασταν πέντε: Εγώ, ο Θωμάς Δερματάς, ο Θωμάς Κουμπούρας, ο Γιώργος και Θωμάς Δημητρός. Χιόνιζε, έβρεχε ή έκανε κρύο ή ζέστη, εμάς τίποτα δε μας εμπόδιζε. Πάντα τραγουδούσαμε και γελάγαμε και έτσι περνούσε η ώρα και δεν αισθανόμασταν την κούραση από τη μεγάλη διαδρομή και τον κακό δρόμο που ήταν όλο λασπόνερα και ...τρώγαμε γλιότρες και τούμπες. Πρέπει δε να αναφέρω ότι κανείς από μας δεν φορούσε παπούτσια. Όλοι είχαμε τα παραδοσιακά γουρνοτσώρουχα!

Θέματα Υγείας ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ

Του Πάνου Γιαννουλά
Ειδικευμένου Γενικού Ιατρού
(Από το περιοδικό "Ευεξία")

Μια από τις συχνότερες παθήσεις της ιατρικής, που συνήθως συγχέεται με άλλες παθολογικές καταστάσεις, είναι η κατάθλιψη. Είναι μια νόσος που επηρεάζει τόσο το νου όσο και το σώμα, ενώ η συχνότητά της αυξάνει με την ηλικία. Παρ' όλα αυτά πρέπει να γνωρίζουμε ότι η κατάθλιψη δεν είναι χαρακτηριστική των ηλικιωμένων και ούτε θα πρέπει να θεωρείται φυσιολογική μια καταθλιπτική αντίδραση στην τρίτη ηλικία. Δυστυχώς η κατάθλιψη εξακολουθεί να αποτελεί κοινωνικό στίγμα, διότι πολλοί ασθενείς αρνούνται να δεχτούν ότι είναι καταθλιπτικοί.

Συμπτώματα

1) Σημαντική μείωση του ενδιαφέροντος ή της ευχαρίστησης για ό-

λες σχεδόν τις συνηθισμένες δραστηριότητες που εκτελούνται κατά τη διάρκεια της ημέρας.

2) Καταθλιπτικό συναίσθημα στο μεγαλύτερο μέρος της ημέρας.

3) Διαταραχές στον ύπνο, είτε με τη μορφή της υπερυπνίας, είτε, συχνότερα, με τη

μορφή της αύπνιας.

4) Διατροφικές διαταραχές. Η κατάθλιψη μπορεί να προκαλέσει σημαντική αύξηση ή απώλεια βάρους, αν και συνήθως η όρεξη είναι μειωμένη.

5) Απώλεια του ενδιαφέροντος για σεξ.

6) Εύκολη κόπωση ή απώλεια ενεργητικότητας.

Νέα του χωριού μας

• Στο τέλος βρίσκεται η νέα εργολαβία του δρόμου Παλαιοζωγλόπι - Ίταμος. Με την παρούσα εργολαβία προβλέπεται η κατασκευή των υπόλοιπων τεχνικών και η αμμοχαλικόστρωση του δρόμου μέχρι τη βρύση. Ασφαλτόστρωση θα γίνει σε τμήμα 1500 μ και θα παραμείνει χωρίς ασφαλτο τμήμα περίπου 1000 μ.

Ο Δήμος Ιτάμου ήδη ζήτησε από το ΥΠΕΧΩΔΕ την χρηματοδότηση κατασκευής και του υπόλοιπου τμήματος προκειμένου να ολοκληρωθεί ο δρόμος μέχρι τη βρύση Ιτάμου. Επίσης με την παρούσα εργολαβία ασφαλτοστρώνεται και ο δρόμος μέχρι τον Αη-Λιά στο Παλαιοζωγλόπι.

• Διαβάσαμε στον τύπο ότι δημοπρατείται η Μελέτη έργου με τίτλο "Μελέτη Αποχέτευσης - Βιολογικού Καθαρισμού Καλλιθήρου - Αμπελικού - Ραχούλας". Στα ψιλά γράμματα της τεχνικής έκθεσης διαβάσαμε ότι λόγω του περιορισμού της πίστωσης θα γίνει μόνο μελέτη για το Καλλιθήρο. Προς τι λοιπόν ο βαρύγδουτος τίτλος της μελέτης;

• Περιφράχθηκε και φυτεύτηκε με γκαζόν το γήπεδο 5Χ5 στη είσοδο του χωριού μας. Ένας όμορφος χώρος είναι έτοιμος για τη νεολαία μας.

• Ένα πάγιο αίτημα των κατοίκων της Ραχούλας είναι η τοποθέτηση γραμματοθυρίδων των ΕΛΤΑ στη Ραχούλα. Το αίτημα υποβλήθηκε κατ' επανάληψη στα ΕΛΤΑ χωρίς ανταπόκριση. Αφού τα ΕΛΤΑ αδυνατούν να ανταποκριθούν σ' ένα δίκαιο αίτημα των χωριανών μας μήπως ο Δήμος θα έπρεπε να προγραμματίσει την κατασκευή των με δική του δαπάνη; Πιστεύουμε ότι η δαπάνη δεν είναι μεγάλη και το αίτημα μπορεί να υλοποιηθεί.

• Εδώ και 4 χρόνια το στέγαστρο - στάση που υπήρχε στα Χάνια καταστράφηκε. Θεωρούμε ότι το στέγαστρο είναι απαραίτητο διότι εξυπηρετεί πολλούς Ραχουλιώτες και Κουτσουριώτες προστατεύοντάς τους από τον ήλιο και την κακοκαιρία. Η Δημοτική αρχή νομίζουμε ότι καθυστέρησε στην αντικατάστασή του και δεν υπάρχει δικαιολογία.

• Οι οικιστές Ιτάμου με έγγραφό τους προς το Δήμο Ιτάμου από τον Ιούλιο του 2008 ζητούσαν κάποιες παρεμβάσεις στην περιοχή Ιτάμου όπως τον καθαρισμό των πηγών, τον καθαρισμό του αγωγού απορροής των νερών της βρύσης, την αποκατάσταση των ζημιών της παιδικής χαράς, την αποκατάσταση του φωτισμού της βρύσης κλπ. Φωνή βοώντος εν τη ερήμω.

• Ο Δήμος Ιτάμου με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα "Θησείας" εξέδωσε το "Λεύκωμα του Δήμου Ιτάμου" με αναφορά στον άνθρωπο, το περιβάλλον και τη δημιουργία. Είναι μία πολυτελής έκδοση με πλούσιο φωτογραφικό υλικό στο οποίο υπάρχουν και στοιχεία του χωριού μας. Αξίζει να το προμηθευτείτε και να το έχετε στη βιβλιοθήκη σας.

• Μετά από συνεργασία του Δήμου Ιτάμου και του Κ.Υ. Σοφάδων στις 9 Ιουνίου κλιμάκιο του Κ.Υ. επισκέφθηκε τη Ραχούλα στα πλαίσια της προληπτικής ιατρικής για έλεγχο test Παπανικολάου. Πολύ καλή η πρωτοβουλία του Δήμου και ελπίζουμε να έχει συνέχεια.

Το δάσος κινδυνεύει

Το φανταστικό ελατόδασος του Ιτάμου, ο μοναδικός αυτός πνεύμονας που βρίσκεται μόλις 25 χιλιόμετρα από την Καρδίτσα, βρίσκεται σε διαρκή κίνδυνο. Μεταξύ των εκδρομικών που το επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι είναι και οι απερίσκεπτοι που ανάβουν φωτιές κάτω από τα έλατα, χωρίς να υπολογίζουν ότι αρκεί μια σπίθα για να γίνει όλο το δάσος παρανάλωμα πυρός. Το χειρότερο, φεύγοντας αφήνουν τις φωτιές αναμμένες στη διάθεση του ανέμου.

Αν μέχρι σήμερα δεν συνέβη το απευκαίριο, αυτό οφείλεται στην παρέμβαση των μόνιμων παραθεριστών, που καθημερινά δίνουν αγώνα με τους παραβάτες και σβήνουν τις φωτιές, αλλά και στην καλή μας τύχη. Αυτό όμως δεν μπορεί να συνεχιστεί. Τουλάχιστο τις Κυριακές του καλοκαιριού πρέπει να διέρχεται από εκεί όργανο της υπηρεσίας για να επιβάλλει την τάξη.

Πριν από 4-5 χρόνια τοποθετήθηκε στον Ίταμο η μεταλλική δεξαμενή μεγάλης χωρητικότητας που βλέπετε στη φωτογραφία, ώστε, σε περίπτωση πυρκαγιάς, να υπάρχει επιτόπου επάρκεια νερού για τα πυροσβεστικά οχήματα. Σοφή ενέργεια, που πρέπει να κόστισε και αρκετά χρήματα στο δημόσιο. Η δεξαμενή βρίσκεται εκεί, ημικατεστραμμένη και κενή φυσικά και ουδείς ποτέ έδειξε να ενδιαφέρεται για την τύχη της, εκτός από τα παιδιά που τη βρήκαν κατάλληλη για να γράφουν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΩΝ 2009

Δ. Δ. Ραχούλας:

Εκλογικά Τμήματα: 2 (51ον & 52ον)
Εγγεγραμμένοι: 737
Ψήφισαν: 420 (56,9%)
Άκυρα: 7
Λευκά: 8
Έγκυρα: 405
ΕΛΑΒΑΝ:
Ν.Δ. 204 (50,3%)
ΠΑ.ΣΟ.Κ. 93 (22,9%)
Κ.Κ.Ε. 53 (13,0%)
ΛΑ.Ο.Σ. 21 (5,1%)
Οικ. Πράσ. 15 (3,7%)
ΣΥΡΙΖΑ 4 (0,9%)
ΛΟΙΠΑ 15 (3,7%)

Συνολικά στο Δήμο Ιταμου:

Εκλογικά Τμήματα: 16
Εγγεγραμμένοι: 5.998
Ψήφισαν: 3.779 (63%)
Άκυρα: 47
Λευκά: 47
Έγκυρα: 3.685
ΕΛΑΒΑΝ:
ΠΑ.ΣΟ.Κ. 1.385 (37,5%)
Ν. Δ. 1.135 (30,8%)
Κ.Κ.Ε. 687 (18,6%)
ΣΥΡΙΖΑ 151 (4,1%)
ΛΑ.Ο.Σ. 116 (3,1%)
Οικ. Πράσ. 70 (1,9%)
Λοιπά κόμματα 141 (4%)

Συνολικά στο Νομό Καρδίτσας:

Εκλογικά Τμήματα: 310
Εγγεγραμμένοι: 137.540
Ψήφισαν: 80.260 (58%)
Άκυρα - Λευκά: 2.004
Έγκυρα: 78.256
ΕΛΑΒΑΝ:
Ν. Δ. 29.762 (38,0%)
ΠΑ.ΣΟ.Κ. 29.165 (37,2%)
Κ.Κ.Ε. 6.878 (8,7%)
ΛΑ.Ο.Σ. 4.381 (5,6%)
ΣΥΡΙΖΑ 2.647 (3,3%)
Οικ. Πράσ. 1.657 (2,1%)
ΛΟΙΠΑ 3.766 (4,8%)

Ο Μορφωτικός Σύλλογος στο Διαδίκτυο

Με Απόφαση του ΔΣ του Μορφωτικού Συλλόγου δημιουργήθηκε site του Μορφωτικού Συλλόγου στη διεύθυνση www.zwglori.gr.

Στόχος αυτής της προσπάθειας είναι η καλύτερη προβολή των δράσεων του Συλλόγου μας, καθώς και όλων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τόπου μας.

Επίσης θα ήταν χαρά μας αν μέσω αυτής της ιστοσελίδας ανοίγαμε ένα παράθυρο επικοινωνίας με όσους συγχωριανούς μας ζουν σε άλλα μέρη της Ελλάδας και στο εξωτερικό.

Σας ευχόμαστε καλή περιήγηση στις ηλεκτρονικές σελίδες του Συλλόγου μας και περιμένουμε τα σχόλια, τις θέσεις, τις ιδέες και τις παρατηρήσεις σας.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον χωριανό μας **Κώστα Κορκόντζελο** για τη συμβολή του στη δημιουργία του site αυτού καθώς και για την κάλυψη του οικονομικού κόστους της λειτουργίας του για 2 χρόνια.

Θέματα Υγείας ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ

Του Πάνου Γιαννουλέα
Ειδικευμένου Γενικού Ιατρού
(Από το περιοδικό "Ευεξία")

συνέχεια από τη σελ. 7

Τα κύρια πάντως χαρακτηριστικά της κατάθλιψης είναι η αλλαγή της διάθεσης και η απώλεια ενδιαφέροντος ή ευχαρίστησης για διάστημα τουλάχιστο δύο εβδομάδων.

Θεραπεύεται η κατάθλιψη;

Αν και πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι μπορούν μόνοι τους να αντιμετωπίσουν την κατάθλιψη, η αλήθεια είναι ότι αυτό σπάνια συμβαίνει.

Η βάση της θεραπείας της κατάθλιψης είναι τα αντικαταθλιπτικά φάρμακα. Άλλες μορφές θεραπείας είναι η ψυχοθεραπεία, ο συνδυασμός της θεραπευτικής αγωγής με την ψυχοθεραπεία και η ηλεκτροθεραπεία σε πολύ σοβαρές περιπτώσεις. Τα αντικαταθλιπτικά δεν είναι φάρμακα που προκαλούν εθισμό, ΔΕΝ είναι ηρεμιστικά και ΔΕΝ αλλοιώνουν την προσωπικότητα αυτού που τα παίρνει. Συνήθως απαιτούν χρονικό διάστημα 2-4 εβδομάδων για να δράσουν, χρειάζεται δηλαδή ένας μήνας θεραπείας για να εμφανισθεί το πλήρες κλινικό αποτέλεσμα. Η διάρκεια της θεραπείας μπορεί να κρατήσει από 6-9 μήνες.

Αίτια της κατάθλιψης

Τα αίτια της κατάθλιψης παραμένουν ανεξιχνίαστα, υπάρχουν όμως παράγοντες που φαίνεται να συμβάλλουν στην εμφάνισή της:

- 1) Γενετικοί παράγοντες (κληρονομικοί).
- 2) Βιολογικοί παράγοντες: παθήσεις του κεντρικού νευρικού συστήματος, όπως η νόσος του Αλτσχάιμερ και η σκλήρυνση κατά πλάκας, τα αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια, ο καρκίνος, η αναιμία και η κατάχρηση αλκοόλ.
- 3) Βιοχημικοί παράγοντες: Η μειωμένη ροή διάφορων χημικών ουσιών ή η συσσώρευσή τους και ο κακός συντονισμός τους στον οργανισμό του πάσχοντα. Σε αυτό αποσκοπούν και τα αντικαταθλιπτικά φάρμακα που έχουμε στη διάθεσή μας, στην αύξηση δηλαδή της συγκέντρωσης των ουσιών αυτών.

Σ.Σ. Από το άρθρο παραλείφθηκαν ορισμένες παράγραφοι που θεωρήθηκαν δυσνόητες από μη ειδικούς και επεξηγήθηκαν κάποιες ιατρικοί όροι.

